

POWIATOWA STACJA SANITARNO-EPIDEMIOLOGICZNA

w PŁOŃSKU

**SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA I OCENA STANU SANITARNEGO
POWIATU PŁOŃSKIEGO
ZA ROK 2021**

Płońsk, marzec 2022r

SPIS TREŚCI:

	str
WSTĘP	3-5
I OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA NADZOROWANEGO TERENU	6-8
II NADZÓR PRZECIWEPIDEMICZNY	9-35
III HIGIENA ŻYWNOŚCI, ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU	36-48
3.1 Stan sanitarny obiektów żywnościowo- żywieniowych	36-48
3.2 Jakość zdrowotna żywności	48
IV HIGIENA KOMUNALNA	49-55
4.1 Obiekty użyteczności publicznej	49-52
4.2 Ocena zaopatrzenia w wodę do spożycia przez ludzi	52-55
V HIGIENA DZIECI I MŁODZIEŻY	56-60
5.1 Zakłady nauczania i wychowania - stan sanitarno-porządkowy, higiena procesu nauczania i wychowania , opieka medyczna , dożywianie dzieci	56-60
5.2 Ocena przebiegu wypoczynku dzieci i młodzieży w placówkach sezonowych	60
VI HIGIENA PRACY	61-64
6.1 Warunki środowiska pracy	61-63
6.2 Choroby zawodowe	63-64
VII ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY	65-68
VIII DZIAŁALNOŚĆ OŚWIATOWO-ZDROWOTNA I PROMOCJA ZDROWIA	69-77
8.1 Realizacja interwencji programowych	69-75
8.2 Realizacja interwencji nieprogramowych	75-77
PODSUMOWANIE	78-80
WNIOSKI	80-81

WSTĘP

Państwowa Inspekcja Sanitarna zgodnie z ustawą z dnia 14 marca 1985 roku (obecnie z 2021 r poz 195) jest powołana do realizacji zadań z zakresu zdrowia publicznego, w szczególności poprzez sprawowanie nadzoru nad warunkami:

- higieny środowiska, higieny pracy w zakładach pracy, higieny radiacyjnej, higieny procesów nauczania i wychowania, higieny wypoczynku i rekreacji,
- warunkami zdrowotnymi żywności, żywienia i przedmiotów użytku,
- wymaganiami higieniczno-sanitarnymi, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne w celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobiegania powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w celu ograniczenia czynników wywołujących zagrożenia dla życia lub zdrowia mieszkańców powiatu sprawuje nadzór poprzez:

- monitorowanie sytuacji epidemiologicznej chorób zakaźnych, zatruc, ewentualnie innych zagrożeń
- sprawowanie nadzoru w zakresie realizacji Programu Szczepień Ochronnych
- egzekwowanie istniejących przepisów sanitarnych w placówkach medycznych i niemedyceńskich (tj.: zakłady fryzjerskie, kosmetyczne) w celu ograniczenia ryzyka zakażeń wirusowych szerzących się drogą naruszenia ciągłości tkanek (zwłaszcza HBV, HCV).
- sprawowanie bieżącego nadzoru sanitarnego nad placówkami zaopatrującymi ludność w wodę, produkującymi żywność, zakładami pracy, zakładami nauczania i wychowania, placówkami służby zdrowia, obiektami użyteczności publicznej itp.
- sprawowanie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego nad przedsięwzięciami inwestycyjnymi

Ponadto inicjuje, prowadzi i koordynuje działania oświatowo-zdrowotne w celu kształtowania odpowiednich postaw i zachowań zdrowotnych zmierzających do poprawy zdrowia społeczności oraz pobudza aktywność społeczną do działań na rzecz własnego zdrowia.

Rok 2021 był kolejnym rokiem szczególnym i innym w pracy Państwowej Inspekcji Sanitarnej w powiecie płońskim oraz całego kraju na przestrzeni ostatnich lat .

Stan epidemii w Polsce wprowadzono w dniu 15 marca 2020 r. Przez cały kolejny 2021 rok inspekcja sanitarna realizowała działania epidemiologiczne mające związek z zachorowaniami osób na covid-19 na terenie powiatu płońskiego.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna podejmowała pracę zdalną i/lub w pomieszczeniach budynku oraz pracę terenową.

Praca skupiała się przede wszystkim na zadaniach epidemiologicznych zgodnie z decyzją Głównego Inspektora Sanitarnego i Mazowieckiego Wojewódzkiego Państwowego Inspektora Sanitarnego w Warszawie.

W 2021 częściowo przeprowadzano kontrole obiektów planowanych w harmonogramie, ale przede wszystkim skupiono się na doraźnej pracy interwencyjnej. W tym trybie praca odbywała się przez cały rok 2021.

W 2021 r jako organ wiodący w opracowywaniu ognisk epidemicznych SARS-CoV-2 wykonano 6867 dochodzeń epidemiologicznych, w tym 1711 dotyczące innych chorób zakaźnych oraz pomoc na rzecz stacji województwa mazowieckiego tzw. „praca w wirtualnej stacji”. Na terenie pow. płońskiego stwierdzono 5156 zakażeń i nałożono izolację i kwarantanny. Wykazano 343 hospitalizacje, w tym 147 zgonów.

Pracownicy przeprowadzili ogółem 379 kontroli w zakresie przestrzegania ograniczeń, nakazów i zakazów związanych z wystąpieniem epidemii w obiektach użyteczności publicznej.

Podczas kontroli udzielano pouczeń i nałożono 9 mandatów karnych na łączną kwotę 1200 złotych

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Płońsku wydał 310 opinii o zawieszeniu zajęć stacjonarnych i przejściem na nauczanie zdalne po wystąpieniu przypadków zakażeń SARS CoV-2 u uczniów/przedszkolaków lub personelu placówek oświatowo-wychowawczych.

Stan zatrudnionych pracowników został zwiększony o 1 osobę-stażystkę zatrudnioną na czas określony do pomocy w zakresie załatwiania spraw związanych z covid 19. Stała kadra stacji to 24 osoby, z czego 7 osób to pracownicy administracyjno-gospodarczy.

W sekcji epidemiologii pracują 4 osoby stąd decyzja o zamknięciu stacji i przeniesieniu całego nadzoru (17 osób) do pracy w opracowywaniu dochodzeń epidemiologicznych oraz praca zmianowa.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Płońsku przez cały ubiegły rok pracowała w systemie dwuzmianowym w godzinach 7.30.-21.00 również w dni wolne

od pracy (sobota, niedziela i święta). Pracownicy pełnili całodobowo dyżury pod telefonem do celów awaryjnych 501-210-808.

Wszyscy pracownicy systematycznie uczestniczyli w naradach i szkoleniach organizowanych przez Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Warszawie oraz Główny Inspektorat Sanitarny w zakresie sprawowania nadzoru nad zakażeniami SARS CoV-2 oraz obsługi systemu SEPIS.

Pracownicy cały czas wykorzystywali do pracy zestawy telefonów stacjonarnych typu VoIP i komórkowych , a także laptopy dla każdego pracownika przyznane przez Głównego Inspektora Sanitarnego za pośrednictwem Mazowieckiego Wojewódzkiego Inspektora w Warszawie .

Przedstawiona ocena stanu sanitarnego powiatu płońskiego jest informacją sytuacyjną. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Płońsku udzieli wyczerpujących odpowiedzi na wszystkie pytania nasuwające się po zapoznaniu z przedstawionym materiałem przez władze samorządowe powiatu.

I. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA NADZOROWANEGO TERENU

Powiat płoński zajmuje powierzchnię około 1384 km². Graniczy z następującymi powiatami: ciechanowskim, plockim, pułuskim, mławskim, żuromińskim, nowodworskim, sierpeckim, sochaczewskim.

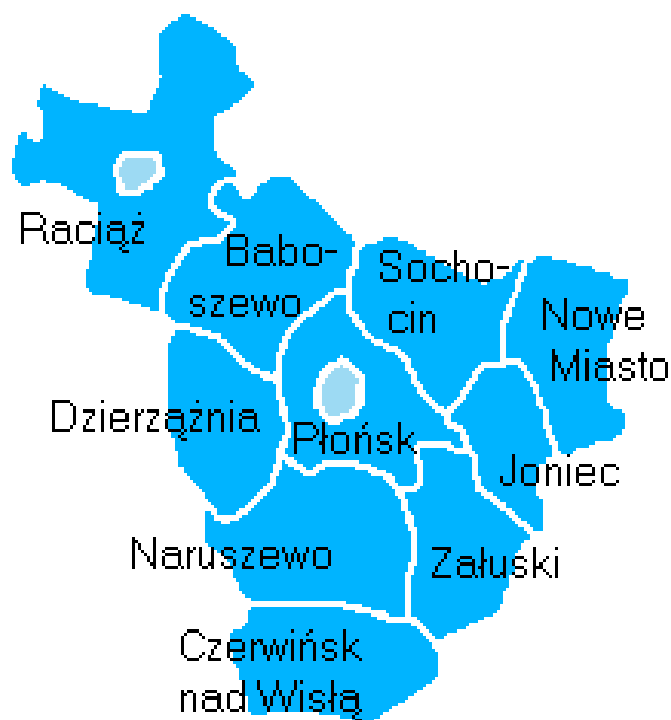
Powiat płoński ma 86 671 mieszkańców, z czego 50,8% stanowią kobiety, a 49,2% mężczyźni. W latach 2002-2020 liczba mieszkańców zmalała o 1,8%.

Źródło: https://www.polskawliczbach.pl/powiat_plonski#dane-demograficzne

Z czego około 30% zamieszkuje w miastach, około 70% na wsi.

W skład **powiatu** wchodzi: **gminy miejskie**: Płońsk, Raciąż, **gminy miejsko-wiejskie**: Czerwińsk nad Wisłą, Nowe Miasto, Sochocin. **gminy wiejskie**: Baboszewo, Dzierżążnia, Joniec, Naruszewo, Płońsk, Raciąż, Załuski.

Powiat płoński w przeważającej części jest rolniczy.

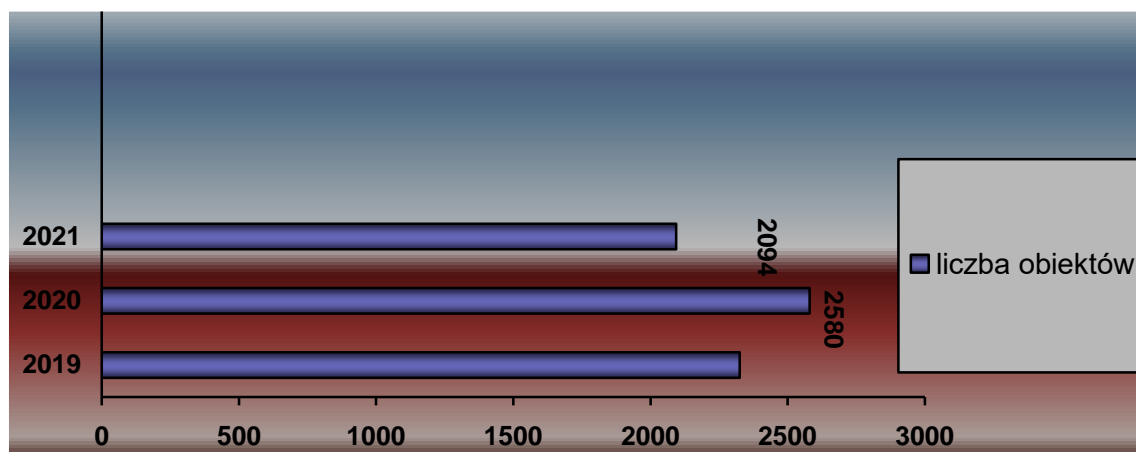

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Płońsku w 2021 roku objął bieżącym nadzorem sanitarnym ogółem **2092** obiektów, w tym:

- **137** placówek lecznictwa zamkniętego i otwartego oraz gabinetów lekarskich
- **207** zakładów w zakresie higieny pracy, zatrudniających **8123** pracowników
- **1243** obiekty żywnościowo-żywnościowych stałych i ruchomych, produkujących i wprowadzających żywność na rynek
- **384** obiektów użyteczności publicznej w zakresie higieny komunalnej
- **121** placówek szkolno-wychowawczych w tym zakłady nauczania i wychowania oraz placówki sezonowe wypoczynku letniego i zimowego.

W tabeli poniżej przedstawiono liczbę nadzorowanych obiektów przez poszczególne komórki merytoryczne w latach 2019-2021.

Lp.	Nadzorowane obiekty przez komórki merytoryczne PSSE	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
1.	Epidemiologia	160	160	137
2.	Higiena pracy	203	206	207
3.	Higiena żywności, żywienia i przedmiotów użytku	1670	1723	1243
4.	Higiena komunalna	352	381	384
5.	Higiena dzieci i młodzieży	100	110	121
razem		2325	2580	2092

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Płońsku poza działalnością kontrolno-represyjną w ramach bieżącego i zapobiegawczego nadzoru sanitarnego, prowadzi działalność profilaktyczną wśród społeczności lokalnej ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży w zakresie realizacji światowych, ogólnopolskich, wojewódzkich

i powiatowych programów prozdrowotnych oraz różnego rodzaju interwencji nieprogramowych.

W roku 2021 większość działań pracowników merytorycznych była zaangażowana do pomocy w sekcji epidemiologii poprzez zbieranie wywiadów epidemiologicznych, informowaniu obywateli o izolacji i kwarantannie w myśl obowiązujących przepisów prawa.

Pomimo wyżej wymienionych dodatkowych obowiązków nałożonych na pracowników merytorycznych działalność statutowa stacji była prowadzona zgodnie z ustawą o PIS.

II. NADZÓR PRZECIWEPIDEMICZNY

2.1. Sytuacja epidemiologiczna zakażeń i chorób zakaźnych na terenie powiatu płońskiego w latach 2017-2021

Monitorowanie sytuacji epidemiologicznej chorób zakaźnych i zatruc polega na bieżącej analizie przypadków zachorowań. Na podstawie analizy danych statystycznych (sprawozdania Mz-56 z zachorowań na choroby zakaźne) należy stwierdzić, że sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych na terenie powiatu płońskiego podobnie, jak sytuacja u kraju wygląda na ogół korzystnie.

Wiele chorób zakaźnych i zakażeń opanowano dzięki szczepieniom ochronnym. Choroby zakaźne takie, jak grypa i ospa wietrzna nadal stanowią problem epidemiologiczny.

W ramach nadzoru epidemiologicznego w 2021 roku realizowano zadania statutowe w dziedzinie zapobiegania i zwalczania chorób poprzez sprawowanie nadzoru w ogniskach zakażeń i chorób zakaźnych, działalność przeciwepidemiczną oraz dokonywanie analiz i ocen epidemiologicznych. Przeprowadzono ogółem **6867** dochodzeń epidemiologicznych. Większość spraw dotyczyła zakażeń SARS CoV-2. Należy podkreślić, iż działania przeciwepidemiczne w 2021 roku skierowane były przede wszystkim na walkę z pandemią SARS CoV-2.

Rejestracja zakażeń i chorób zakaźnych prowadzona była zgodnie z X Rewizją „Międzynarodowej Klasyfikacji Chorób” (ICD-10) oraz definicjami chorób zakaźnych Unii Europejskiej. Na tej podstawie sporządzano sprawozdania w postaci meldunków, które przesyłano do WSSE w Warszawie.

Czułość systemu nadzoru epidemiologicznego uwarunkowana jest między innymi stopniem wykorzystania badań diagnostycznych (wykrywalność) oraz znajomością przepisów regulujących zagadnienia nadzoru epidemiologicznego i ich przestrzeganiem przez personel medyczny. Brak zgłoszeń lub opóźnione zgłaszanie przypadków chorób zakaźnych i zakażeń utrudnia właściwe postępowanie przeciwepidemiczne.

W ramach nadzoru nad zgłaszalnością zakażeń i chorób zakaźnych przeprowadzono jedną kontrolę w zakresie zgłaszalności gruźlicy w Niepublicznym Specjalistycznym Zakładzie Leczniczym Poradni Chorób Płuc w Płońsku. Sprawdzano dokumentację medyczną oraz znajomość przepisów przez personel medyczny. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

Zakażenia SARS CoV-2

W 2021 roku prowadzono działania zapobiegawcze i przeciwepidemiczne w związku z pandemią COVID-19. W 2021r. odnotowano **5156** przypadków zakażeń (ponad dwukrotnie więcej niż w 2020 roku - 2361). Hospitalizowano 343 osoby (około dwukrotnie więcej niż w 2020 roku – 172). Odnotowano 147 zgonów (około dwukrotnie więcej niż w 2020 roku – 66). Zdecydowana większość zgonów (136) wystąpiła w grupie wiekowej 60+.

Od początku pandemii COVID-19 w latach 2020-2021 na terenie powiatu płońskiego zarejestrowano ogółem 7517 przypadków zakażeń, objęto nadzorem epidemiologicznym 9560 osób, obowiązkową kwarantanną domową 16605 osób.

W 2021 roku odnotowano 16 ognisk epidemicznych o etiologii SARS CoV-2 w podmiotach leczniczych, w tym zakładach opiekuńczo-leczniczych. Wystąpiło również jedno ognisko w Domu Pomocy Społecznej. Dość często występowały również przypadki przeniesienia zakażeń w szkołach i zakładach pracy. Dzięki wdrożonym procedurom zapobiegawczym udało się ograniczyć liczbę osób zakażonych i wygasić ogniska.

Grypa i podejrzenia grypy

Grypa jest ostrą chorobą wysoce zakaźną, powodującą okresowe epidemie. Zmienność antygenowa wirusa powoduje, że znaczna część populacji pozbawiona jest odporności. Państwowa Inspekcja Sanitarna zaleca szczepienia ochronne przeciw grypie raz w roku przed sezonem epidemicznym.

W 2021 roku zgłoszono jedynie **12354** przypadki podejrzeń/zachorowań na grypę (dwukrotnie mniej niż w 2020 roku – 25293 przypadki). W 2021 roku chorych nie kierowano do szpitala (w 2020 roku skierowano do szpitala 66 osób z powodu zaburzeń ze strony układu oddechowego).

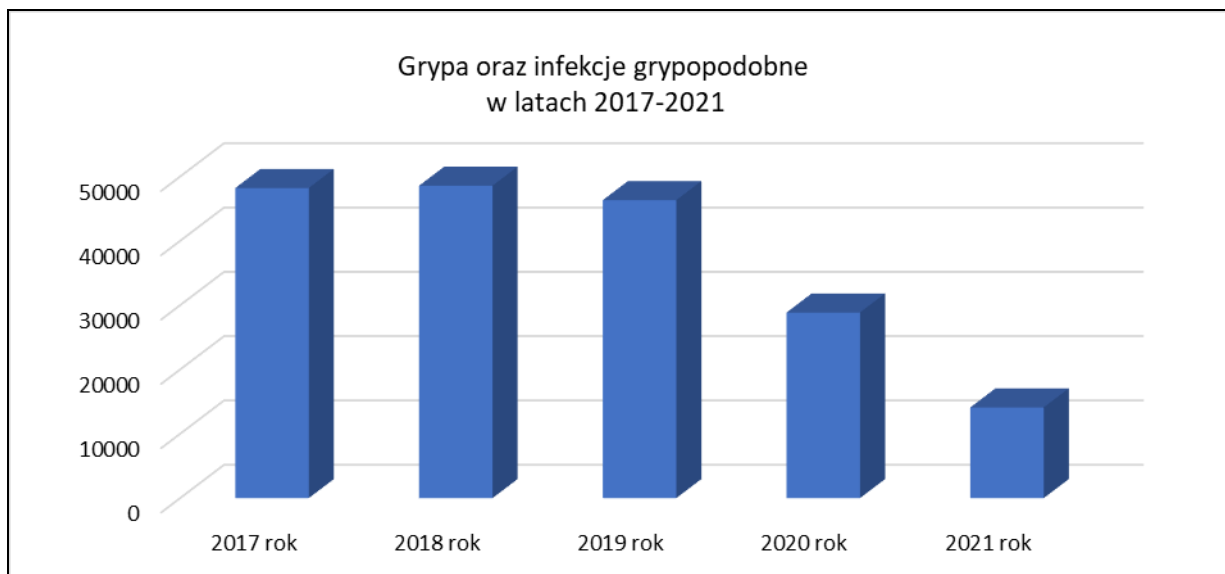
W analizowanym okresie nieliczne przypadki grypy potwierdzono laboratoryjnie. Zgonów z powodu grypy nie odnotowano. W 2017 roku wykryto 2 przypadki zakażenia wirusem grypy typu A. W 2018 roku - 4 przypadki potwierdzono laboratoryjnie (wirusy grypy typu AH1N1 oraz typu B), w tym 3 u dzieci dla lat 14-tu. W 2019 roku potwierdzono laboratoryjnie 5 przypadków grypy typu A, w tym 2 przypadki grypy AH1N1. Wśród chorym było 4 dzieci do lat 14-tu. W 2020 roku potwierdzono laboratoryjnie 19 przypadków grypy typu A. Wśród chorym było 14 dzieci do lat 14-tu. W 2021 roku nie zarejestrowano potwierdzonych przypadków grypy.

Wysoka liczba przypadków zachorowań/podejrzeń grypy w latach 2017 - 2019 roku związana była ze wzrostem zgłaszalności tych zachorowań przez podmioty lecznicze.

W sprawozdaniach wykazywane są wszystkie przypadki grypy, podejrzeń grypy oraz infekcje grypopodobne. W 2021 roku zaobserwowano aż dwukrotny spadek zachorowań na infekcje grypowe w porównaniu do 2020 roku. Na poprawę sytuacji w tym zakresie mogła mieć wpływ sytuacja epidemiologiczna w Polsce oraz podejmowane działania przeciwepidemiczne mające na celu ograniczenie szerzenia się zakażeń wirusowych przenoszonych drogą kropelkową (m.in.: stosowanie maseczek ochronnych, utrzymanie dystansu społecznego, znaczne ograniczenie kontaktów społecznych).

Na rycinie poniżej przedstawiono współczynnik zapadalności (liczba zachorowań na 100 tysięcy) na grypę oraz infekcje grypopodobne na terenie powiatu płońskiego w latach 2017-2021.

W Polsce od sezonu epidemicznego 2004/2005 prowadzony jest nadzór nad grypą – Sentinel (wybiórczy system integrowanego nadzoru epidemiologicznego i wirusologicznego nad grypą). Uczestniczą w nim wybrani lekarze pierwszego kontaktu, stacje sanitarno-epidemiologiczne oraz Krajowy Ośrodek ds. Grypy NIZP-PZH, pełniący rolę koordynatora. Należy nadmienić, iż wirusowe zakażenia górnych dróg oddechowych wywołuje wiele czynników. Możemy tu wyróżnić: wirusy grypy typu A, wirusy grypy typu B, RSV (Respiratory Syncytial Virus), wirusy parainfluenzy typu 1, 2 i 3 oraz adenowirusy. Badania mikrobiologiczne w kierunku zakażeń wirusami oddechowymi wykonuje się najczęściej podczas hospitalizacji.

Profilaktyka zachorowań na grypę oraz infekcje grypopodobne obejmuje:

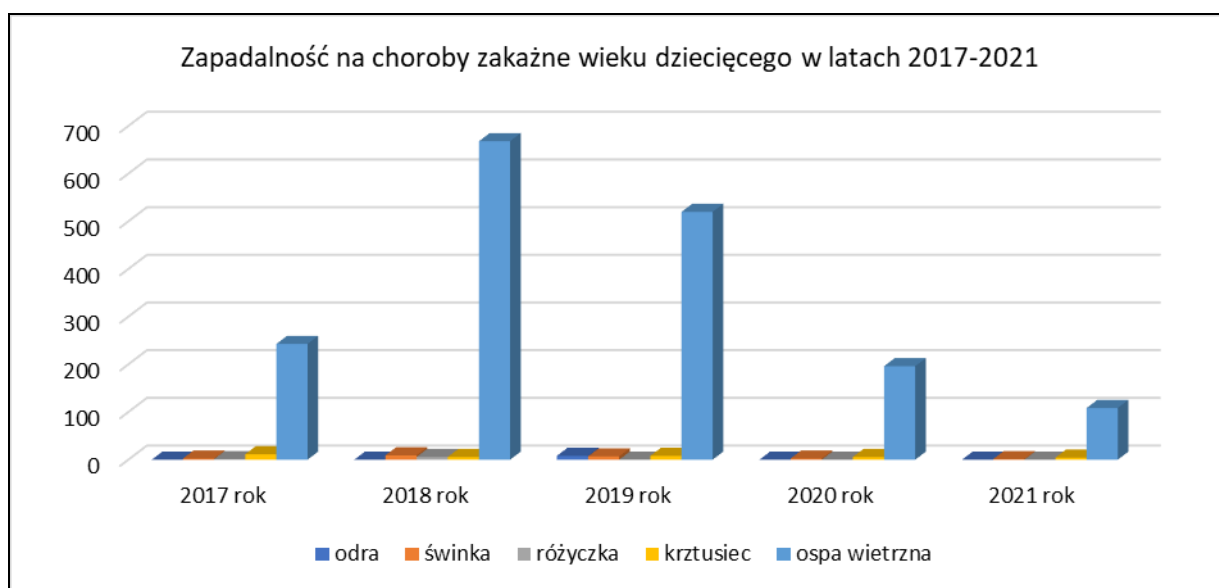
- coroczne szczepienia przeciw grypie
- przestrzeganie higieny rąk
- zakrywanie ust i nosa w czasie kaszlu i kichania

- w okresie sezonu grypowego unikanie przebywania w pomieszczeniach o dużym zagęszczeniu ludzi
- unikanie bezpośrednich kontaktów z innymi ludźmi przez osoby z objawami zakażenia górnych dróg oddechowych
- wprowadzenie odpowiednich dla danej jednostki medycznej zarządzeń prewencyjnych i rozwiązań technicznych zapobiegających szerzeniu się zakażeń.

Choroby wieku dziecięcego, którym można zapobiegać poprzez szczepienia ochronne

Wśród chorób wieku dziecięcego, którym można zapobiegać poprzez szczepienia ochronne na terenie powiatu płońskiego dominują w dalszym ciągu zachorowania na ospę wietrzną, stanowiąc **95%** zachorowań.

Na rycinie poniżej przedstawiono współczynnik zapadalności (liczba zachorowań na 100 tysięcy) na choroby wieku dziecięcego terenie powiatu płońskiego w latach 2017-2021.

W 2021 roku zarejestrowano **95** zachorowań na ospę wietrzną (zapadalność ok.108/100tys.), w 2020 roku 172 przypadki (zapad.ok.196/100tys.). W minionym roku w porównaniu do poprzedniego okresu odnotowano około dwukrotny spadek liczby przypadków ospy wietrznej. Najwyższą zapadalność w analizowanym okresie odnotowano w 2018 roku (668/100tys.).

Szczepienia przeciw ospie wietrznej w ramach PSO realizowane są u dzieci do 12 roku życia należących do grup ryzyka, u dzieci z ich najbliższego otoczenia oraz dzieci

przebywających w domach dziecka, zakładach opiekuńczo-leczniczych itp. Ponadto w ramach PSO wykonuje się te szczepienia u dzieci do lat 3 przebywających w żłobkach, klubach dziecięcych i innych instytucjach opiekuńczych. Nieduża część dzieci jest zaszczepiona na koszt rodziców. Odsetek dzieci zaszczepionych przeciwko ospie wietrznej jest niestety niewielki. Do czasu wprowadzenia szczepień obowiązkowych u całej populacji dzieci nie będziemy obserwowali drastycznego zmniejszenia liczby zachorowań na tę chorobę zakaźną.

W 2021 roku zarejestrowano **1** przypadek nagminnego zapalenia przyusznicy (**świnki**), nie odnotowano przypadków różyczki, ani odry. Dzięki wdrożeniu w 2003 roku obowiązkowych szczepień p/odrze, śwince i różyczce u dzieci w 2 roku życia zaobserwowano znaczny spadek zapadalności na te choroby zakaźne. W 2008 roku wprowadzono dawkę przypominającą u dzieci w 10 roku życia, natomiast w 2019 roku z uwagi na niekorzystną sytuację epidemiologiczną odry w Polsce przesunięto szczepienie przypominające u dzieci na 6 -ty rok życia.

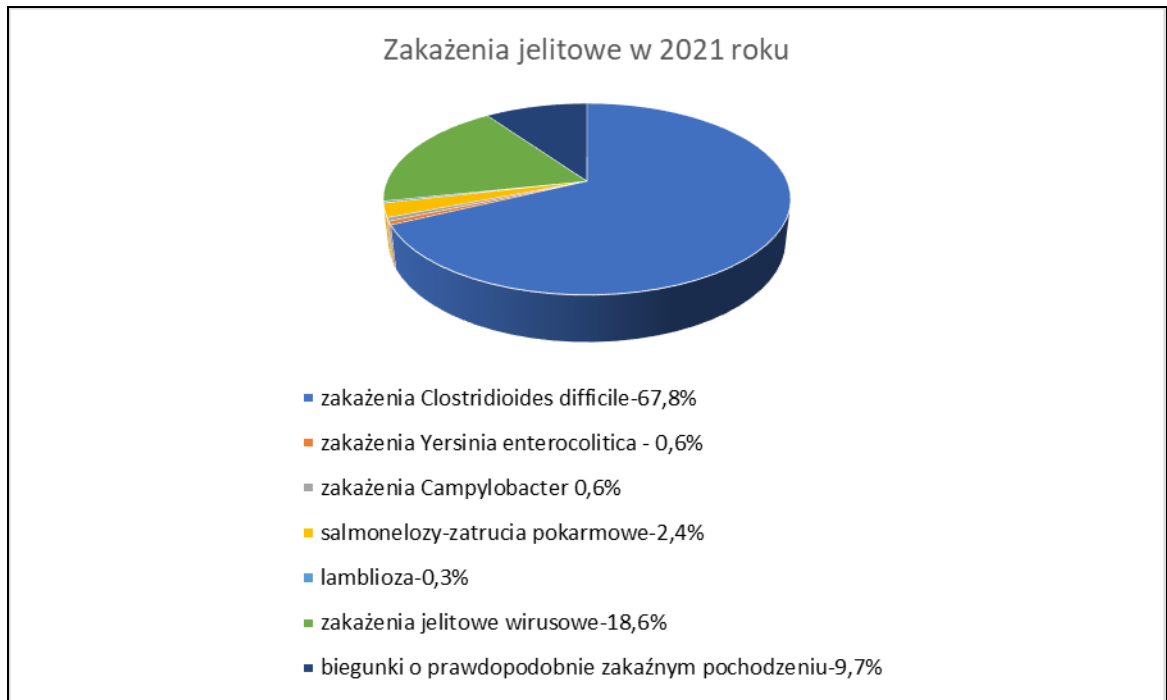
W 2021 roku zarejestrowano **4** zachorowania na **krztusiec**. W analizowanym okresie najwyższą zapadalność odnotowano w 2017 roku (10 przypadków, zapadalność ok.11/100tys.). Zachorowania dotyczyły wszystkich grup wiekowych. Szczepienia podstawowe przeciwko krztuścowi realizowane są u małych dzieci do 2r.ż. Szczepienia przypominające u dzieci w 6-tym i 14-tym roku życia. Poziom odporności poszczepiennej przeciwko krztuścowi niestety nie chroni jednak populacji przed zachorowaniem w późniejszym okresie życia. Dlatego też zaleca się podawanie dawek przypominających, a zwłaszcza u osób z grup ryzyka.

Zakażenia jelitowe

W 2021 roku dominowały **bakteryjne zakażenia jelitowe** wywołane przez **Clostridioides difficile** – zarejestrowano **230** przypadków, **4** przypadki - innych zakażeń jelitowych (2- Yersinia enterocolitica, 2 - Campylobacter). Wirusowe zakażenia jelitowe – **63** przypadki (rotawirusy – 19, norowirusy - 18, nieokreślone - 26). Biegunki o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu – 33 przypadki (ok.10%), w tym u dzieci do lat 2 – 21 przypadków. Ponadto zarejestrowano **8** przypadków zachorowań na salmonelozę-zatrucia pokarmowe oraz **1** przypadek lambliozy.

Na diagramie przedstawiono udział procentowy poszczególnych zakażeń jelitowych na terenie powiatu płońskiego w 2021 roku. Jak widać na diagramie największy udział miały zakażenia Clostridioides difficile, stanowiąc około **68%** wszystkich przypadków zakażeń jelitowych. W 2021 roku odnotowano **3 ogniska** epidemiczne o etiologii **C.difficile**

w podmiocie wykonującym działalność leczniczą (Szpital w Płońsku). W ogniskach wykryto ogółem **29** przypadków zakażeń C.difficile, w tym **jedno** zakażenie u personelu medycznego.

Na rycinie poniżej przedstawiono zapadalność na zakażenia jelitowe na terenie powiatu płońskiego w latach 2017-2021 (wyrażona jako współczynnik zapadalności - liczba zachorowań na 100 tysięcy).

Zapadalność na salmonelozy - zatrucia pokarmowe w latach 2017-2021 utrzymywała się na niskim poziomie (2017 – 24 przypadki, 2018 – 15 przypadków, 2019 – 22 przypadki, 2020 – 14 przypadków, 2021r. – 8 przypadków). W 2017 roku wystąpiły 2 ogniska salmoneloz-zatruc pokarmowych, zachorowało łącznie 17 osób w tym 3 dzieci do lat 14-tu. W 2019 roku wystąpiło 1 ognisko salmonelozy-zatrucia pokarmowego, zachorowało łącznie 6 osób w tym 2 dzieci do lat 14-tu. Pozostałe 60 przypadków salmoneloz – zatruc pokarmowych to zachorowania sporadyczne.

Inne bakteryjne zakażenia jelitowe stanowią największy odsetek, zapadalność w analizowanym okresie wykazywała tendencję rosnącą. Główny czynnik to **Clostridioides difficile**, w 2021 roku odnotowano aż **230** przypadków zakażeń.

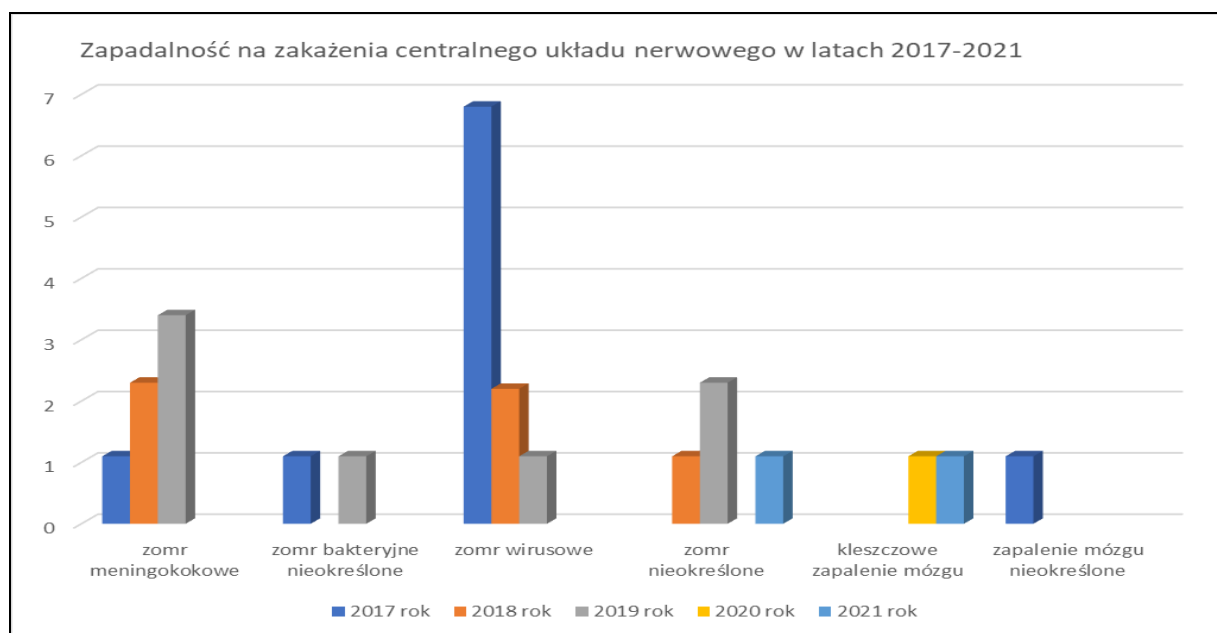
Zapadalność na biegunki o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu oraz inne bakteryjne zakażenia jelitowe wykazuje tendencję malejącą.

W latach 2017-2021 zarejestrowano pojedyncze zachorowania na lambliozę. W zakresie wirusowych zakażeń jelitowych odnotowano najwyższą zapadalność w 2017 roku (ok.242/100tys.). W kolejnych latach obserwowano tendencję malejącą.

W 2021 roku nie odnotowano ognisk zakażeń pokarmowych.

Zakażenia centralnego układu nerwowego

Na rycinie poniżej przedstawiono zapadalność na zakażenia centralnego układu nerwowego na terenie powiatu płońskiego w latach 2017-2021 (wyrażona jako współczynnik zapadalności - liczba zachorowań na 100 tysięcy).

W zakresie zachorowań na inwazyjną chorobę meningokokową odnotowano pojedyncze przypadki w latach 2017, 2018 i 2019. W 2020 roku – nie odnotowano żadnego przypadku ICHM. W 2021 roku odnotowano jeden przypadek kleszczowego zapalenia mózgu, nie notowano innych zakażeń centralnego układu nerwowego.

Wirusowe zapalenie wątroby

Wirusowe zapalenie wątroby wzw typu A i E – przenoszone są drogą pokarmową. Natomiast B,C,D drogą pozajelitową, większość zakażeń związana jest z wykonywaniem zabiegów z naruszeniem ciągłości tkanek (medycznych i niemiedycznych).

W 2021 roku odnotowano 1 przypadek przewlekłego wzw typu C oraz 10 przypadków przewlekłego wzw typu B (więcej niż w 2020 roku). Nie zarejestrowano wzw typu A.

Sytuacja epidemiologiczna na terenie powiatu płońskiego w zakresie wzw A jest korzystna. W analizowanym okresie 5 lat wystąpiło jedno zachorowanie zawleczone, związane z podróżowaniem do krajów azjatyckich. Występowanie przypadków zachorowań na wzw A związane jest przede wszystkim z pobytem w miejscach o niskim poziomie higieny. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie wzw A w Polsce zmieniła się - od 2017 roku odnotowano znaczny wzrost zapadalności. Na terenie naszego powiatu możemy spodziewać się wzrostu zachorowań na WZW A z uwagi na powszechną wrażliwość populacji oraz niski poziom zaszczepienia przeciwko wzw A.

Sytuacja w zakresie zakażeń wirusem zapalenia wątroby typu C w analizowanym okresie 5 lat ulega poprawie. Zdecydowana większość zakażeń wirusem wzw typu C są to przewlekłe zakażenia. W dochodzeniach epidemiologicznych często nie można określić okoliczności, ani daty zakażenia. W latach 2020 - 2021 zaobserwowano znaczący spadek zapadalności na wirusowe zapalenie wątroby typu C - zarejestrowano po jednym przypadku przewlekłego WZW C.

Na rycinie przedstawiono zapadalność na wirusowe zapalenie wątroby w latach 2017-2021 (współczynnik zapadalności Lz/100tys.).

Aktualnie dostępne są szczepionki przeciwko wirusowemu zapaleniu wątroby typu B oraz typu A. W Polsce szczepienia przeciwko wzw typu B jako szczepienia masowe w populacji prowadzone są od 1989 roku. Szczepienie wykonywane jest u noworodków w czasie 24 godzin po urodzeniu oraz osób z grup ryzyka jako szczepienia obowiązkowe lub zalecane. Szczepienia przeciwko wzw A realizowane są w ograniczonym zakresie, wyłącznie jako szczepienia zalecane, gdzie koszt zakupu szczepionki ponosi pacjent. Szczepienia p/wzwA wskazane są w szczególności osobom wyjeżdżającym do terenów gdzie zachorowania występują endemicznie oraz osobom zatrudnionym przy produkcji i dystrybucji żywności.

W ramach działań przeciwepidemicznych w 2021 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Płońsku wystosował wystąpienia do lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej w celu objęcia nadzorem lekarskim nosicieli antygenu HBs i osób chorych na WZW B i C a także osób z ich najbliższego otoczenia (1 -WZW C, 10-wzwB).

Gruźlica

Światowa Organizacja Zdrowia postrzega gruźlicę, jako problem globalny w dziedzinie zdrowia publicznego. W Polsce gruźlica znajduje się na pierwszym miejscu, jeśli chodzi o zgony z powodu chorób zakaźnych. Na terenie powiatu płońskiego w 2021 roku nie odnotowano **zgonów** z powodu gruźlicy.

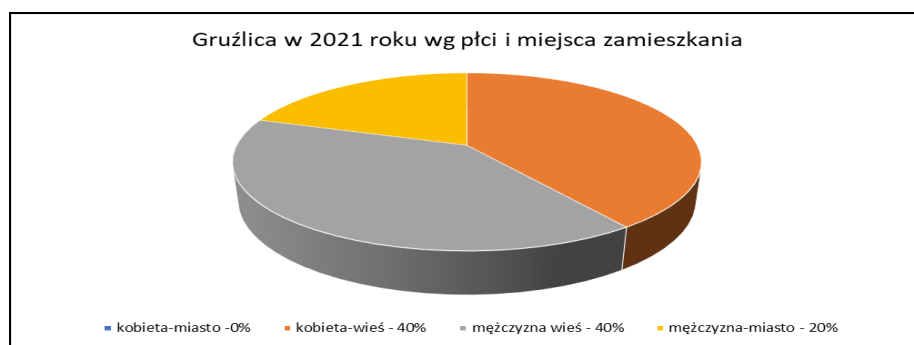
W 2021 roku przeprowadzono **5 wywiadów** epidemiologicznych z chorymi na gruźlicę. Podjęto stosowne działania przeciwepidemiczne. Prowadzono nadzór nad osobami ze styczności z chorymi na gruźlicę płuc w okresie prątkowania. Wystosowano wystąpienia do osób ze styczności z chorymi na gruźlicę płuc -prątkującymi w celu zobowiązania ich do

zgłoszenia się do lekarza rodzinnego. Ponadto wystosowano wystąpienia do poradni rodzinnych o objęcie nadzorem lekarskim w/w osób. Objęto nadzorem epidemiologicznym ogółem 9 osób z kontaktu z chorymi na gruźlicę.

W 2021 roku zarejestrowano **4 przypadki gruźlicy płuc** (zachorowały 2 kobiety i 2 mężczyzn) oraz **1 przypadek gruźlicy pozapłucnej** (gruźlica kości u mężczyzny). Wszystkie przypadki były to nowe zachorowania. Najwięcej zachorowań dotyczyło osób w wieku produkcyjnym (20-64). Wśród chorych nie było dzieci. Nie odnotowano mykobakterioz, ani zgonów z powodu gruźlicy.

Pacjenci dorośli chorzy na gruźlicę po odbyciu leczenia szpitalnego objęci są opieką specjalistyczną NSZL Poradni Chorób Płuc w Płońsku lub innych poradni. Dzieci są pod opieką poradni chorób płuc ALERGIA-MED. w Ciechanowie. PPIS w Płońsku na bieżąco monitoruje, czy pacjenci po leczeniu szpitalnym kontynuują leczenie w poradni chorób płuc i gruźlicy.

W 2021 roku porównaniu do 2020 roku zarejestrowano prawie dwukrotnie niższą liczbę przypadków gruźlicy (2021 - 5 przypadków, 2020 - 9 przypadków).

Na rycinie powyżej przedstawiono zachorowalność na gruźlicę w 2020 roku w zależności od płci i miejsca zamieszkania. Zdecydowana większość zachorowań na gruźlicę wystąpiła u mężczyzn zamieszkałych w środowisku wiejskim (ok.58%).

W 2021 roku przeprowadzono jedną kontrolę tematyczną w poradni chorób płuc w zakresie zgłaszania gruźlicy. Celem kontroli było zebranie danych dotyczących zachorowań na gruźlicę, a także wyszukiwanie przypadków przeniesienia gruźlicy z bydła na ludzi (kontakt zawodowy – hodowcy bydła). Ustalono, iż żadna z osób chorych na gruźlicę w 2021 roku nie miała kontaktu z bydłem.

Inne choroby zakaźne

W Polsce realizowane są programy WHO eliminacji odry i różyczki oraz eradykacji poliomyelitis na świecie. Wszystkie przypadki zachorowań wymagają potwierdzenia

laboratoryjnego. Nadzorem epidemiologicznym obejmowane jest również otoczenie chorych. W latach 2017-2021 na terenie powiatu płońskiego nie zgłoszono żadnego przypadku ostrego porażenia wiotkiego. PPIS w Płońsku pełni czynny nadzór na OPW i przesyła informacje o podejrzeniach i zachorowaniach na ostre porażenia wiotkie do WSSE w Warszawie. W 2021 roku nie zarejestrowano żadnego przypadku różyczki, odry, ani OPW.

Inne choroby zakaźne zarejestrowane w 2021 roku to: borelioza – 7 przypadków (trzykrotnie mniej, niż w 2020 roku – 23), Legionelloza – 1 przypadek, zakażenia inwazyjne *S.pyogenes* (róża) - 5 przypadków, 3 przypadki szkarlatyny, 2 przypadki inwazyjnej choroby pneumokokowej.

W 2021 roku zarejestrowano przypadek choroby przenoszonej drogą płciową -zakażenie wywołane przez Chlamydie. Nie rejestrowano zakażenia HIV, AIDS, kiły, ani rzeżączki.

Współpraca z Inspekcją Weterynaryjną w zakresie zwalczania chorób zakaźnych

Choroby odzwierzęce stanowią ważny problem epidemiologiczny. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Płońsku współpracuje ściśle z Powiatowym Lekarzem Weterynarii w Płońsku w zakresie zwalczania chorób odzwierzęcych.

PPIS w Płońsku na prośbę Powiatowego Lekarza Weterynarii w Płońsku informował podmioty lecznicze i społeczeństwo o akcjach szczepień lisów wolno żyjących przeciwko wściekliznie (wiosennej i jesiennej). Wystosowano ogółem 2 wystąpienia.

Współpraca z Powiatowym Lekarzem Weterynarii w Płońsku układa się dobrze w oparciu o zawarte porozumienie o współpracy.

W zakresie zapobiegania chorobom odzwierzęcym w 2021 roku przekazywano informacje o przypadkach kontaktu ludzi ze zwierzętami podejrzanymi o wściekliznę – zgłoszono **65 przypadków** (w 2020 roku – 69 przypadków). Wystosowano wystąpienia do osób pokąsanych przez zwierzęta nieznane podejrzane o wściekliznę w celu zgłoszenia się do poradni konsultacyjnej szczepień przeciwko wściekliznie. U **5 osób** podjęto **szczepienia p/wściekliznie** (w 2020 roku – 10). Były to osoby pokąsane przez nieznane zwierzęta, których nie można poddać 15-dniowej obserwacji weterynaryjnej w kierunku wścieklizny.

PODSUMOWANIE

W 2021 roku działania zapobiegawcze i przeciwepidemiczne w zakresie zwalczania pandemii COVID-19 prowadzone były z zaangażowaniem wszystkich pracowników nadzoru sanitarnego i zapobiegawczego (15 osób). Podczas wywiadów epidemiologicznych udzielano szczegółowych informacji dotyczących zasad odbywania izolacji i kwarantanny.

W razie konieczności kierowano wystąpienia do ośrodków pomocy społecznej (MOPS i GOPS) w sprawie objęcia pomocą socjalną osób objętych obowiązkową kwarantanną lub izolacją domową, które nie miały wsparcia ze strony innych osób w zakresie zaopatrzenia w niezbędne artykuły żywności i higieniczne.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Płońsku ściśle współpracował z zespołami kontroli zakażeń szpitalnych w zakresie zwalczania zakażeń w ogniskach SARS CoV-2, które wystąpiły w podmiotach leczniczych. W razie konieczności zlecano badania przesiewowe w kierunku SARS CoV-2 u pacjentów oraz personelu, mających kontakt z zakażonymi. Ponadto zlecano badania osobom przyjmowanym do zakładów opiekuńczo-leczniczych oraz domów pomocy społecznej.

W placówkach oświatowo-wychowawczych gdzie wystąpiły przypadki zakażeń SARS CoV-2 zawieszano zajęcia stacjonarne. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Płońsku wydał 310 opinii o zawieszeniu zajęć stacjonarnych i przejściu na zdalne nauczanie.

W 2021 roku przeprowadzono ogółem 379 kontroli w zakresie przestrzegania ograniczeń, nakazów i zakazów związanych z wystąpieniem epidemii SARS CoV-2. Kontrolowano obiekty użyteczności publicznej. W kilku przypadkach stwierdzono naruszenie przepisów, w związku z czym udzielano pouczeń oraz nałożono 9 mandatów karnychna łączną kwotę 1200 zł.

Pracownicy PSSE w Płońsku promowali szczepienia ochronne przeciwko COVID-19 w rozmowach indywidualnych z osobami z kontaktu z zakażonymi SARS CoV-2. Ponadto wystosowano wystąpienia do wszystkich placówek oświatowo-wychowawczych i społeczności lokalnej zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Zdrowia.

Należy pamiętać, że niekorzystna sytuacja epidemiologiczna w niektórych państwach sąsiednich stwarza możliwości do zawlekania do Polski chorób zakaźnych (np.: odra). Ponadto podróżowanie do krajów endemicznych stwarza zagrożenie występowania zachorowań na choroby zakaźne dotychczas w Polsce rzadko występujące (np.: malaria, cholera).

Wczesne rozpoznawanie potencjalnych zagrożeń zdrowotnych ma ogromne znaczenie w przypadkach zagrożeń dla zdrowia o skali międzynarodowej, w tym zakażeń wirusowych przenoszonych z człowieka na człowieka i mogących wywołać pandemię. W Narodowym Instytucie Zdrowia Publicznego - Państwowym Zakładzie Higieny funkcjonuje Krajowy Punkt Centralny do spraw Międzynarodowych Przepisów Zdrowotnych, który zbiera informacje o chorobach stanowiących problem epidemiologiczny. Europejskie

Centrum Zapobiegania i Kontroli Chorób (ECDC) wraz z Komisją Europejską i WHO pracuje nad udoskonaleniem współpracy w zakresie nadzoru epidemiologicznego.

2.2.NADZÓR NAD SZCZEPIENIAMI OCHRONNYMI

Dla zapewnienia bezpieczeństwa epidemiologicznego prowadzi się profilaktykę swoistą wśród populacji dziecięco-młodzieżowej w wieku 0-19 lat w ramach obowiązkowych szczepień ochronnych. Ponadto realizowane są szczepienia ochronne obowiązkowe w grupach ryzyka oraz szczepienia zalecane. Szczepienia zalecane nie są finansowane ze środków publicznych.

Obowiązkiem szczepień ochronnych w Polsce objęte są następujące choroby zakaźne i zakażenia: błonica, gruźlica, inwazyjne zakażenia *Haemophilus influenzae* typu b, inwazyjne zakażenia *Streptococcus pneumoniae*, krztusiec, zakażenia wywołane przez rotawirusy, nagminne zakażenie przyusznic (świnka), odra, ospa wietrzna, ostre zapalenie rogów przednich rdzenia kręgowego (choroba Heinego-Medina), różyczka, tężec, wirusowe zapalenie wątroby typu B, wścieklizna. W 2021 wprowadzono obowiązkowe szczepienia przeciw rotawirusom u niemowląt po ukończeniu 6 tygodnia życia do ukończenia 32 tygodnia życia.

Szczepienia obowiązkowe przeciwko gruźlicy realizowane są u noworodków w ciągu 24 godzin po urodzeniu. W razie opóźnienia zaległe szczepienie można wykonać do 15 roku życia.

Szczepienia obowiązkowe przeciwko błonicy, tężcowi, krztuścowi i poliomyelitis prowadzone są u dzieci do 2 r.ż. (szczepienia podstawowe). Młodzież w 14 roku życia otrzymuje dawkę przypominającą szczepionki przeciwko błonicy, tężcowi i krztuścowi (szczepienie przypominające). Młodzież w 19 roku życia otrzymuje dawkę przypominającą szczepionki przeciwko błonicy i tężcowi. Szczepienia obowiązkowe przeciwko inwazyjnym zakażeniom *Haemophilus influenzae* typu b oraz *Streptococcus pneumoniae* prowadzone są u dzieci do 2 r.ż.

Szczepienia przeciwko wirusowemu zapaleniu wątroby typu B obejmuje:

- dzieci i młodzież od dnia urodzenia do ukończenia 19 roku życia,
- uczniów szkół medycznych lub innych szkół prowadzących kształcenie na kierunkach medycznych, którzy nie byli szczepieni przeciw WZW typu B
- studentów uczelni medycznych lub innych uczelni, prowadzących kształcenie na kierunkach medycznych, którzy nie byli szczepieni przeciw WZW typu B,
- osoby szczególnie narażone na zakażenie w wyniku styczności z osobą zakażoną wirusem zapalenia wątroby typu B, które nie były szczepione przeciw WZW typu B,
- osoby zakażone wirusem zapalenia wątroby typu C,

- osoby wykonujące zawód medyczny narażone na zakażenie, które nie były szczepione przeciw WZW typu B,
- osoby w fazie zaawansowanej choroby nerek z filtracją kłębuszkową poniżej 30 ml/min oraz osoby dializowane.

Szczepienia przeciwko odrze, śwince i różyczce realizowane są jako obowiązkowe u dzieci w 2 roku życia oraz 6-tym roku życia. Szczepienia przeciwko ospie wietrznej są szczepieniami finansowanymi z budżetu państwa wyłącznie dla dzieci z grup ryzyka i ich otoczenia u dzieci do lat 12-tu oraz dla dzieci ze względów środowiskowych przebywających w placówkach opiekuńczych-wychowawczych, żłobkach, domach dziecka, zakładach opiekuńczo-leczniczych.

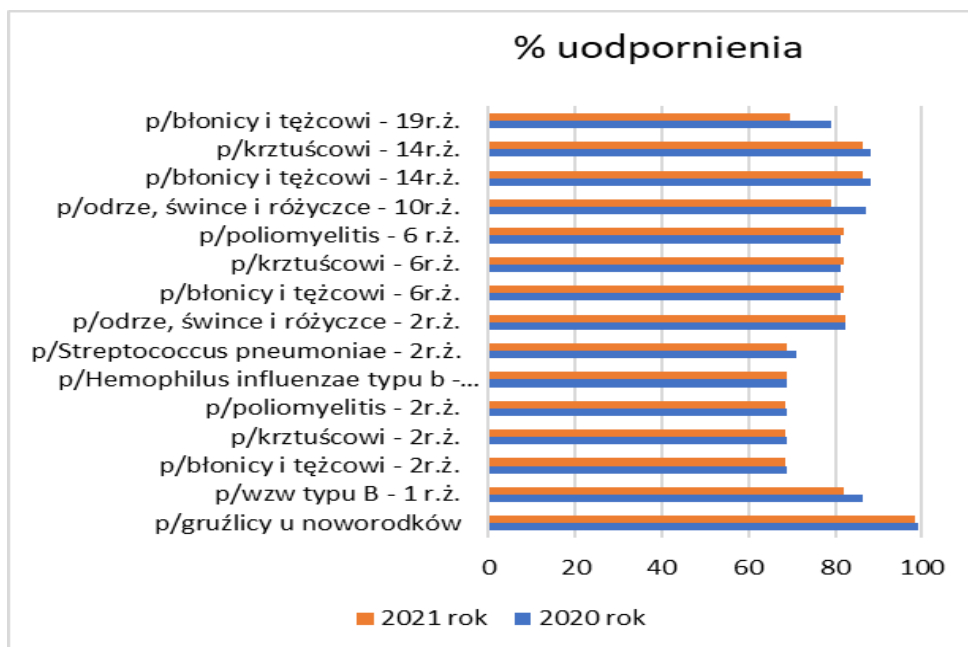
Szczepienie przeciwko wścieklicznie obejmuje osoby mające styczność ze zwierzęciem chorym na wścieklicznę lub podejrzanym o zakażenie wirusem wściekliczny.

Zgodnie ze sprawozdaniem Mz-54 z realizacji szczepień ochronnych za 2021 rok szczepieniom obowiązkowym w ramach Programu Szczepień Obowiązkowych podlegało **17612** osób populacji dziecięco-młodzieżowej w wieku 0-19 lat.

Uodpornienie populacji dziecięco-młodzieżowej w zakresie szczepień obowiązkowych na terenie powiatu płońskiego na przestrzeni ostatnich lat utrzymywało się na poziomie zadawalającym. Niestety w ostatnim czasie z roku na rok obniża się. W 2021 roku w porównaniu do 2020 roku **stan uodpornienia obniżył się o około 2%**. Dotyczy to wszystkich szczepień ochronnych. Na spadek zaszczepienia zdecydowany wpływ miała sytuacja epidemiologiczna w Polsce i na świecie (pandemia SARS CoV-2). Dużym problemem jest również uchylanie się rodziców dzieci od obowiązkowych szczepień ochronnych.

Stan uodpornienia **dzieci do 2 roku życia** przeciwko błonicy, tężcowi, krztuścowi, poliomyelitis, H.influenzae typu b, S.pneumoniae, odrze, śwince i różyczce – **jest najniższy**. W ostatnim czasie obniża się, co jest zjawiskiem niepokojącym.

Na rycinie poniżej przedstawiono stan uodpornienia populacji dziecięco-młodzieżowej do 19 roku życia na terenie powiatu płońskiego w latach 2020-2021, na podstawie sprawozdań Mz-54 ze szczepień ochronnych.

Szczepienia przeciwko gruźlicy realizowane są w ramach szczepień obowiązkowych u noworodków i niemowląt. Poziom zaszczepienia jest wysoki. W roczniku 2021 roku uodporniono **602** noworodków w czasie 24 godzin od urodzenia (około 79%), pozostałe w terminie późniejszym. Stan uodpornienia w roczniku 2021 wyniósł 98,3%, natomiast w roczniku 2020 – 99,2%.

Szczepienia przeciwko wirusowemu zapaleniu wątroby typu B realizowane są w ramach szczepień obowiązkowych, bądź zalecanych.

Stan uodpornienia **p/wzwB** u noworodków i niemowląt jest dość wysoki. W roczniku 2021 obniżył się – **81,9%** noworodków otrzymało II lub III dawki szczepionki. Natomiast w roczniku 2020 był zdecydowanie wyższy – 86,5%. W 2021 roku w ramach szczepień obowiązkowych w grupach ryzyka p/wzwB uodporniono 7 osób u dorosłych (w tym wykonujące zawód medyczny, narażone w sposób szczególny na zakażenie - z otoczenia zakażonych HBV, osoby zakażone wirusem HCV, osoby dializowane).

W 2021 roku w ramach szczepień zalecanych (niefinansowanych z budżetu Ministra Zdrowia) przeciwko wzw typu B uodporniono ogółem **301** osób dorosłych (w tym osoby przygotowywane do zabiegów operacyjnych).

Szczepienia obowiązkowe osób narażonych w sposób szczególny na zakażenie wykonano u **243 osób** zranionych (szczepienia p/tężcowi) oraz **5 osób** pokąsanych przez zwierzęta podejrzane o wściekliznę (szczepienia p/wściekliznie).

W punktach szczepień w 2021 roku wykonano znaczną ilość zalecanych szczepień ochronnych w różnych grupach wiekowych oraz obowiązkowych w grupach ryzyka. Uodporniono ogółem **2573 osoby**. Zaszczepiono **1775 osób** p/grypie sezonowej (więcej

niż w 2020 roku – 1122 osoby), **24** - p/kleszczowemu zapaleniu mózgu, 38 - p/ospie wietrznej, **21** - p/wirusowi brodawczaka ludzkiego HPV, **308** - p/wzwB, **23** - p/Streptococcus pneumoniae, **124** - p/Neisseria meningitidis, **13**- p/błonicy i krztuścowi, **247** - p/tężcowi szczepienia profilaktyczne oraz po zranieniu.

Na rycinie przedstawiono szczepienia zalecane oraz obowiązkowe w grupach ryzyka na terenie powiatu płońskiego w 2021 roku jako udział % poszczególnych szczepień.

Wśród szczepień zalecanych oraz w grupach ryzyka najwięcej zrealizowano szczepień **p/grypie**, które stanowiły aż **69%** szczepień. Najwięcej szczepień p/grypie wykonano w grupie wiekowej 65+. Dość dużo zrealizowano szczepień zalecanych przeciwko WZW typu B (ok.12%) oraz tężcowi (ok.10%). Pozostałe szczepienia realizowano w mniejszym zakresie.

Szczepienia to najbardziej skuteczny sposób zapobiegania infekcjom i powikłaniom powodowanym przez wirusy grypy. Szczepienia są szczególnie ważne dla osób o wysokim ryzyku wystąpienia poważnych powikłań pogrypowych, a także dla ludzi z otoczenia osób z grupy wysokiego ryzyka oraz ich opiekunów. WHO zaleca szczepienia przeciwko grypie sezonowej: - kobietom w ciąży na każdym etapie trwania ciąży, dzieciom poniżej 5 roku życia, osobom w wieku powyżej 65 lat, osobom z przewlekłymi schorzeniami, np. HIV/AIDS, astma, choroby serca i płuc oraz cukrzyca, osobom o zwiększonym ryzyku narażenia, na grypę, m.in. pracownikom ochrony zdrowia.

Na nadzorowanym terenie znajdują się **24 punkty szczepień**, które w większości zorganizowane w poradniach rodzinnych. Nie ma placówek realizujących szczepienia ochronne bez umowy z NFZ, których koszty pokrywałby pacjent. W 2019 roku przeprowadzono **10 kontroli** w zakresie nadzoru nad szczepieniami ochronnymi. Podczas kontroli nie stwierdzono zaniedbań personelu w zakresie organizacji szczepień.

Stwierdzone zaległości w szczepieniach dotyczyły w szczególności szczepień dzieci do lat 5.

Problemem są osoby rodzice/opiekunowie dzieci uchylający się od obowiązkowych szczepień ochronnych (na dzień 31.12.2021r. zarejestrowano 124 osób, nieco więcej niż w 2019 roku - 116). Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Płońsku w 2021 roku nie prowadził postępowań egzekucyjnych wobec osób uchylających się od obowiązkowych szczepień ochronnych. Nie wystawiano upomnień, ani tytułów wykonawczych. Przeprowadzono kilka rozmów telefonicznych w sprawie obowiązkowych szczepień ochronnych z rodzicami dzieci, którzy uchylają się od obowiązku szczepień.

W 2021 roku zarejestrowano 11 niepożądanych odczynów poszczepiennych po szczepieniu przeciw COVID-19, w tym 1 ciężki (zapalenie mięśnia sercowego) i 4 poważne.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Płońsku prowadzi dystrybucję szczepionek do punktów szczepień realizujących Program Szczepień Ochronnych. Nadzorowane są warunki przechowywania preparatów szczepionkowych (monitoring temperatury w urządzeniach chłodniczych). Prowadzony jest system elektronicznego nadzoru nad dystrybucją szczepionek (e-Szczepionka).

W 2021 roku wystosowano ogółem 4 pisma / wystąpienia do nadzorowanych placówek realizujących szczepienia ochronne.

2.3. STAN SANITARNY PODMIOTÓW LECZNICZYCH

W 2021 roku kontrole placówek ochrony zdrowia przeprowadzane były zgodnie z obowiązującymi procedurami GIS w ramach nadzoru nad warunkami sanitarno-higienicznymi personelu medycznego, sprzętu oraz pomieszczeń, w których są udzielane świadczenia zdrowotne. W trakcie kontroli oceniano m.in.: zagadnienia dezynfekcji, sterylizacji, postępowania z odpadami medycznymi, postępowania z bielizną, utrzymanie bieżącej czystości i porządku, stan sanitarno-techniczny pomieszczeń oraz stan dostosowania zakładów do wymogów obowiązującego rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać pod względem fachowym i sanitarnym pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą.

W 2021 roku pod nadzorem znajdowało się **139** obiektów, w tym **6** placówek lecznictwa zamkniętego (szpital, trzy zakłady opiekuńczo-lecznicze, ośrodek rehabilitacyjno-readaptacyjny dla młodzieży, dom seniora), 56 obiektów lecznictwa otwartego (w tym poradnie rodzinne i specjalistyczne), 72 gabinety indywidualnej/grupowej praktyki lekarskiej, 3 medyczne laboratoria diagnostyczne, 2 działy pomocy doraźnej.

W 2021 roku wpisano do rejestru 2 podmioty lecznicze: Centrum Zdrowia Szansa w Płońsku ul.Podmiejska 11 oraz J.T.RADIOLOGIA w Płońsku ul.Grunwaldzka 13. Wykreślono z rejestru Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Sarbiewie.

W 2021 roku przeprowadzono ogółem 18 kontroli w zakresie higieny lecznictwa (zaplanowano 15). Wydano 4 decyzje płatnicze oraz 4 decyzje merytoryczne nakazujące (w związku ze stwierdzeniem podczas kontroli uchybień sanitarno-technicznych). Ponadto wydano jedną decyzję zamknięcia gabinetu indywidualnej specjalistycznej praktyki lekarskiej po stwierdzeniu niewłaściwych warunków sanitarno-technicznych przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych. Nałożono jeden mandat karny w wysokości 200zł po stwierdzeniu niewłaściwego bieżącego stanu sanitarno-higienicznego. Po usunięciu nieprawidłowości decyzją Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Płońsku gabinet został otwarty.

W 2021 roku nadzorowano 5 placówek lecznictwa zamkniętego (Szpital w Płońsku – **256** łóżek, Zakład opiekuńczo-leczniczy w Jońcu – 40 łóżek CENTRUM MEDYCZNE – **579** łóżek, Dom Seniora – **74** łóżka, Ośrodek rehabilitacyjno-readaptacyjny dla młodzieży – **45** łóżek. Zakład opiekuńczo-leczniczy w Płońsku (60 łóżek) znajdował się pod nadzorem PPIS w Żurominie.

Podmioty lecznictwa zamkniętego znajdują się w dość dobrym stanie technicznym.

W **Samodzielnym Publicznym Zespole Zakładów Opieki Zdrowotnej im. Marsz. J. Piłsudskiego w Płońsku** przeprowadzono kontrolę sanitarną kompleksową. Skontrolowano wszystkie oddziały szpitalne oraz pracownie diagnostyczne. Podczas kontroli stwierdzono uchybienia sanitarno-techniczne w Szpitalnym Oddziale Ratunkowym, Bloku Operacyjnym, Oddziale Anestezjologii i Intensywnej Terapii, Oddział Urazowo-Ortopedyczny, Oddział Położniczo-Ginekologiczny, Oddział Internistyczny, Oddział reumatologii, Oddział rehabilitacji, Pracownia Fizykoterapii, Izba przyjęć ogólna (punkt przyjęć), Medyczne Laboratorium Diagnostyczne, Korytarz komunikacyjny – budynek A. Najczęściej stwierdzone uchybienia sanitarno-techniczne to: pęknięcia i odpryski farby malarskiej na ścianach i sufitach, zacieki na ścianach i sufitach, brak cokołów przypodłogowych (listw przyściennych), uszkodzone ościeżnice i skrzydła drzwi w salach chorych i łazienkach, ubytki płytek podłogowych.

Ponadto stwierdzono uszkodzony, zużyty sprzęt medyczny np.: skorodowana obudowa zgrzewarki do pakietów narzędzi (uchybienie zostało usunięte do dnia 30.11.2021). Zniszczone wyposażenie pomieszczeń szpitala: uszkodzone drzwiczki w szafkach przed salą wybudzeń.

W Oddziale Anestezjologii i Intensywnej Terapii stwierdzono brak izolatki - ustalono termin realizacji do dnia 31 października 2022 roku.

W Medycznym Laboratorium Diagnostycznym stwierdzono brak odpowiedniej ilości kompletów odzieży ochronnej dla personelu, zapewniającej odpowiednią częstotliwość wymiany, brak wydzielonego pokoju socjalnego dla pracowników pracowni mikrobiologicznej oraz bezpośredniego dostępu do pracowni mikrobiologicznej z wewnętrznego korytarza komunikacyjnego.

Po przeprowadzeniu kontroli kompleksowej szpitala wydano decyzję administracyjną z terminami usunięcia uchybień. Dla większości uchybień określono termin realizacji do dnia 31 października 2022 roku. Dwa oddziały szpitalne: reumatologii i rehabilitacji oraz Pracownia Fizjoterapii podlegają modernizacji, dlatego ustalono dłuższy termin usunięcia uchybień do dnia 31 marca 2023 roku.

W 2021 roku podczas kontroli **Zakładu Opiekuńczo-Leczniczego w Jońcu** stwierdzono uchybienia sanitarno-techniczne. Wydano decyzję administracyjną z terminem usunięcia uchybień do 30.06.2022r.

Ośrodek Rehabilitacyjno-Readaptacyjny dla młodzieży w Wólce Przybojewskiej wymaga kapitalnego remontu (pawilon nr 2 – wyłączony z użytkowania), stan techniczny dostateczny - w 2021 roku nie planowano kontroli w zakresie higieny lecznictwa w tym obiekcie.

Stan sanitarno-techniczny placówek lecznictwa otwartego należy ocenić jako dość dobry. W 2021 roku w **Przychodni w Płońsku** podlegającej pod SPZZOZ w Płońsku stwierdzono uchybienia sanitarno-techniczne. Wydano decyzję administracyjną i płatniczą. Część uchybień została już zrealizowana, a pozostałe zostaną wykonane w terminie do dnia do dnia 31 października 2022 roku.

Bieżący stan higieniczno-sanitarny kontrolowanych podmiotów leczniczych w 2021 roku nie budził zastrzeżeń z wyjątkiem jednego gabinetu, w którym nałożono mandat karny.

Podmioty lecznicze powinny spełniać wymagania zawarte w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 26 marca 2019 roku w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą (tj.:Dz.U. z 2022 roku poz.402). Placówki, które nie spełniają wymogów objęte zostały programami dostosowawczymi. Większość nadzorowanych placówek zrealizowała programy dostosowawcze. Wg stanu na dzień 31.12.2021r. Szpital w Płońsku, Zakład opiekuńczo-leczniczy w Jońcu, Zakład opiekuńczo-leczniczy w Płońsku nie spełniają wymagań – brak rezerwowego źródła zaopatrzenia w wodę.

W podmiotach wykonujących działalność leczniczą obowiązują odpowiednie procedury postępowania w celu zapobiegania zakażeniom, w tym: procedury dezynfekcji narzędzi i sprzętu medycznego, dezynfekcji rąk personelu, sprzątnięcia pomieszczeń, postępowania po ekspozycji na materiał zakaźny, postępowania z brudną bielizną i odpadami medycznymi, procedury bezpiecznej pracy z ostrymi narzędziami, w tym będącymi odpadami medycznymi. Procedury higieniczne są dostępne dla personelu i przestrzegane.

W Szpitalu oraz zakładach opiekuńczo-leczniczych i Stacji Dializ sprzątnięcie odbywa się przy pomocy wózków specjalistycznych. W pozostałych placówkach sprzątnięcie odbywa się metodą dwóch wiader. W placówkach znajdują się pomieszczenia porządkowe, gdzie sprzęt jest przechowywany. Personel sprzątający placówki ochrony zdrowia stosuje podczas pracy niezbędne środki ochrony osobistej (fartuchy ochronne, rękawice jednorazowego użytku).

Czysta bielizna w Szpitalu oraz zakładach opiekuńczo-leczniczych odbierana jest z magazynów czystej bielizny przez salowe. W oddziałach przechowywana jest w wydzielonych szafach lub magazynach. Bielizna szpitalna brudna jest segregowana w oddziałach, gromadzona jest w oznakowanych workach foliowych i przechowywana w brudownikach. W dwóch placówkach funkcjonują pralnie (CENTRUM MEDYCZNE GRUPA ZDROWIE i Dom Seniora). Usługi pralnicze dla pozostałych podmiotów świadczą firmy zewnętrzne, spełniające wymagania.

Podczas przeprowadzanych kontroli placówek nie stwierdzono zaniedbań w zakresie postępowania z bielizną, ani utrzymania czystości bieżącej i porządku.

Do dezynfekcji powierzchni, narzędzi, rąk personelu i skóry pacjentów przed iniekcjami stosowane są właściwe środki dezynfekcyjne. Roztwory użytkowe sporządzane są na bieżąco zgodnie z instrukcją, w większości placówek w pomieszczeniach porządkowych, wyposażonych w wentylację. Preparaty dezynfekcyjne dobierane są właściwie, stosowane zgodnie z kartami charakterystyki, przechowywane zgodnie z zaleceniami producenta. Narzędzia i sprzęt dezynfekowane są w pojemnikach z sitem, prawidłowo oznakowanych. Stosowane preparaty dezynfekcyjne są różnorodne, w ostatnich latach zmniejszyło się zastosowanie preparatów chlorowych do dezynfekcji powierzchni na rzecz preparatów alkoholowych. W nadzorowanych placówkach stosowane są powszechnie ręczne metody mycia oraz dezynfekcji narzędzi i sprzętu medycznego wielorazowego użytku. W kilku gabinetach stomatologicznych stosowane są myjki ultradźwiękowe do mycia i dezynfekcji narzędzi. Niewiele placówek posiada wydzielone pomieszczenia do dekontaminacji narzędzi i sprzętu medycznego wielorazowego użytku (sterylizatornie).

W Szpitalu w Płońsku znajdują się automatyczne myjnie-dezynfektory do mycia i dezynfekcji endoskopów (bronchoskopów, gastroskopów, kolonoskopów).

W podmiotach leczniczych przestrzegane są procedury dezynfekcji. Podczas kontroli placówek nie stwierdzono uchybień w zakresie dezynfekcji.

W Szpitalu w Płońsku funkcjonuje Centralna Sterylizatornia, spełniająca wymogi fachowe i sanitarne, wyposażona w myjnie-dezynfektory oraz autoklawy parowe do sterylizacji narzędzi i sprzętu medycznego. Na terenie bloku operacyjnego znajduje się punkt sterylizacyjny, wyposażony w autoklaw parowy do przeprowadzania doraźnej sterylizacji.

Placówki udzielające świadczeń zdrowotnych z użyciem narzędzi i sprzętu wielorazowego użytku wyposażone są w urządzenia sterylizujące (38 autoklawów parowych) lub posiadają umowy na sterylizację z centralną sterylizatornią, posiadającą system zarządzania jakością. Aparatura sterylizacyjna podlega okresowym przeglądom technicznym (raz w roku) oraz systematycznej kontroli wewnętrznej skuteczności procesów sterylizacji. Dokumentacja kontroli wewnętrznej sterylizacji prowadzona jest w postaci rejestrów, gdzie odnotowywane są wyniki kontroli testami chemicznymi, fizycznymi i biologicznymi. Coraz większa liczba placówek prowadzi dokumentację procesów sterylizacji w postaci wydruków, bądź w formie elektronicznej.

Wszystkie placówki przeprowadzają kontrolę skuteczności procesów sterylizacji testami chemicznymi (kontrola wsadu i pakietu). W Szpitalu w Płońsku wykonuje się kontrolę przy

użyciu urządzenia PCD. W kontrolowanych podmiotach stosowane są testy najwyższej klasy - typu 5 lub 6.

Wewnętrzne kontrole skuteczności sterylizacji testami biologicznymi przeprowadzane są raz w tygodniu, w pojedynczych przypadkach rzadziej (raz w miesiącu).

Placówki wdrożyły z *Ogólne wytyczne dla podmiotów wykonujących procesy dekontaminacji, w tym sterylizacji wyrobów medycznych i innych przedmiotów wielorazowego użytku wykorzystywanych przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych oraz innych czynności, podczas których może dojść do przeniesienia choroby zakaźnej lub zakażenia* z 2017 roku, opracowane przez ekspertów Stowarzyszenia Higieny Lecznictwa, Narodowego Instytutu Leków, Polskiego Stowarzyszenia Sterylizacji Medycznej.

Na nadzorowanym terenie nie ma komór dezynfekcyjnych, ani stacji przygotowywania łóżek. W Szpitalu w Płońsku znajduje się pomieszczenie przeznaczone do dezynfekcji środków transportu, czyli wózków do transportu do odpadów oraz bielizny.

Placówki lecznictwa zamkniętego posiadają umowy na świadczenie usług w zakresie dezynsekcji i deratyzacji z firmami specjalistycznymi. Zakres umów obejmuje m.in.: zabezpieczenie zakładu przed gryzoniami i owadami biegającymi, zwalczanie ich, prowadzenie stosownej dokumentacji. Zabiegi przeprowadzane są w zależności od potrzeb przez osoby posiadające przeszkolenie z zakresu DDD. Prowadzony jest monitoring. Większość placówek lecznictwa otwartego nie zawarła umów na usługi w zakresie dezynsekcji i deratyzacji. Zabiegi wykonywane są w razie potrzeby.

W związku z udzielaniem świadczeń zdrowotnych wytwarzane są odpady niebezpieczne oraz inne niż niebezpieczne. Sposób postępowania z odpadami medycznymi określają opracowane procedury. Każdy podmiot leczniczy wytwarzający odpady posiada umowę na odbiór i utylizację odpadów niebezpiecznych z firmą specjalistyczną. W podmiotach przechowywana jest odpowiednia dokumentacja (karty przekazania odpadów, potwierdzenie utylizacji odpadów). Podczas kontroli w żadnej placówce nie stwierdzono niewłaściwego postępowania z odpadami medycznymi.

W placówkach wyznaczone są osoby odpowiedzialne za gospodarkę odpadami, które prowadzą dokumentację i pełnią nadzór nad sposobem postępowania z odpadami. Odpady podlegają segregacji w miejscu powstawania. Zużyty sprzęt jednorazowego użytku jest gromadzony w odpowiednich pojemnikach i workach. Niewiele placówek posiada wydzielone pomieszczenia (magazyny odpadów). W większości placówek odpady przechowywane są w pomieszczeniach porządkowych wyposażonych w lodówki. Odpady odbierają przez firmy specjalistyczne (większość placówek obsługuje firma „EMKA” z Żyrardowa). Odpady komunalne gromadzone są w workach oznakowanych, odpowiedniego

koloru, podlegają segregacji. Usuwane są codziennie z pomieszczeń, w których udziela się świadczeń zdrowotnych. Odpady te przechowywane są w pojemnikach lub kontenerach usytuowanych na zewnątrz.

Podmioty lecznicze stosują odpowiednie procedury bezpiecznej pracy z ostrymi narzędziami, w tym będącymi odpadami medycznymi, sporządzają półroczne raporty o zakłuciach ostrymi narzędziami, oceniają ryzyko i wprowadzają sprzęt medyczny chroniący przed skaleczeniami/nakłuciami (zgodnie z wymogami rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 06 czerwca 2013 roku w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy wykonywaniu prac związanych z narażeniem na zranienie ostrymi narzędziami używanymi przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych (Dz.U.2013 poz.696).

W lecznictwie zamkniętym i otwartym przeprowadzane są planowe kontrole wewnętrzne i sporządzane raporty z kontroli, zgodnie z procedurami. Zakres kontroli wewnętrznych obejmuje przede wszystkim ocenę prawidłowości i skuteczności procedur higienicznych. W 2021 roku z uwagi na niekorzystną sytuację epidemiologiczną w zakresie zakażeń SARS CoV-2 ograniczono kontrole w oddziałach szpitalnych i zakładach opiekuńczo-leczniczych.

2.4.ZAKAŻENIA SZPITALNE

W związku z udzielaniem świadczeń zdrowotnych wiąże się problem występowania zakażeń szpitalnych u pacjentów. Zakażenia dotyczyć mogą również personelu, który narażony jest na kontakt z materiałem biologicznym.

Na nadzorowanym terenie monitorowana jest sytuacja epidemiologiczna w zakresie zakażeń szpitalnych. W placówkach lecznictwa zamkniętego i Stacji Dializ funkcjonują zespoły i komitety kontroli zakażeń (czynny lub czynno-bierny system nadzoru).

W zakresie nadzoru epidemiologicznego nad podmiotami leczniczymi w 2021 roku problemem były zakażenia SARS COV-2. Odnotowano **16 ognisk epidemicznych o etiologii SARS CoV-2**. Ogniska wystąpiły w Szpitalu w Płońsku, Centrum Medycznym Grupa Zdrowie w Kraszewie-Czubakach oraz Zakładzie Opiekuńczo-Leczniczym w Jońcu.

W **SPZZOZ im.Marsz.J.Piłsudskiego w Płońsku** ogniska SARS CoV-2 wystąpiły w następujących oddziałach:

- oddział internistyczny – 2 ogniska, ogółem 21 przypadków, w tym 1 u personelu medycznego, 3 zgony u pacjentów
- oddział rehabilitacji i reumatologii – 2 ogniska, ogółem 21 przypadków, w tym 2 wśród personelu medycznego, zgonów nie odnotowano

- oddział kardiologiczny - 2 ogniska, ogółem 20 przypadków, w tym 1 u pracownika medycznego, 1 zgon u pacjenta
- oddział chirurgiczny - 2 ogniska, ogółem 24 przypadki, w tym 4 u personelu medycznego, zgonów nie odnotowano
- oddział urazowo-ortopedyczny – 1 ognisko, 6 przypadków, w tym 2 wśród personelu medycznego, zgonów nie odnotowano
- Oddział Anestezjologii i Intensywnej Terapii – 1 ognisko, 6 przypadków, w tym 5 wśród personelu medycznego, 1 zgon u pacjenta.

W **Centrum Medycznym Grupa Zdrowie w Kraszewie-Czubakach** ogniska SARS CoV-2 wystąpiły w następujących jednostkach organizacyjnych:

- oddział rehabilitacji neurologicznej – 3 ogniska, ogółem 27 przypadków zakażeń u pacjentów, nie odnotowano zgonów
- oddział rehabilitacji kardiologicznej – 1 ognisko, 4 przypadki zakażeń u pacjentów, nie odnotowano zgonów
- hospicjum stacjonarne – 1 ognisko, 5 przypadków zakażeń u pacjentów, nie odnotowano zgonów.

W Zakładzie Opiekuńczo-Lecznicznym w Jońcu wystąpiły 2 ogniska SARS CoV-2, zarejestrowano ogółem 5 przypadków zakażeń u pacjentów oraz 1 zakażenie u personelu, zgonów nie odnotowano.

W Stacji Dializ w Płońsku zarejestrowano 1 ognisko epidemiczne SARS CoV-2, wystąpiło 14 przypadków zakażeń, w tym 3 u personelu medycznego. Nie odnotowano zgonów.

Zakażenia **Clostridioides difficile** również są istotnym problemem u pacjentów hospitalizowanych. Odnotowano aż **222 przypadki** zakażeń. W 2021 roku przeważały pojedyncze zakażenia C.difficile. Odnotowano również 3 ogniska epidemiczne w oddziałach szpitalnych Szpitala w Płońsku (oddział internistyczny-2, oddział chirurgiczny-1).

W ogniskach o etiologii C.difficile zachorowało ogółem 28 pacjentów oraz 1 pracownik medyczny, zmarło 6 pacjentów.

W podmiotach leczniczych nadal pozostaje problem zakażeń i kolonizacji pacjentów pałeczkami Enterobacteriaceae wytwarzającymi karbapenemazy (CPE). Wzmocniony nadzór w tym zakresie polega między innymi na wykonywaniu badań przesiewowych u pacjentów przyjmowanych do szpitali oraz zakładów opiekuńczo-leczniczych. Zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Zdrowia, krajowego konsultanta w dziedzinie mikrobiologii oraz Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Warszawie opracowano i wdrożono odpowiednie procedury postępowania w tych placówkach.

Wszystkie przypadki zakażeń w ogniskach potwierdzono badaniami mikrobiologicznymi. Ogniska zostały zgłoszone do PPIS w Płońsku na odpowiednich formularzach (raporty wstępne). Podjęto stosowne działania przeciwepidemiczne w celu wygaszenia ognisk zgodnie z obowiązującymi procedurami, w tym: wzmożony reżim sanitarny, izolacja/kohortacja pacjentów, dedykowany drobny sprzęt medyczny, bezwzględne przestrzeganie procedury higieny rąk, wprowadzenie jednorazowej pościeli, odsunięcie od pracy chorego pracownika, ograniczenie odwiedzin w zakresie liczby osób i czasu odwiedzin, wydzielony personel medyczny i pomocniczy, wydzielony sprzęt do utrzymania czystości i porządku, edukacja personelu i rodzin w zakresie zasad postępowania.

Po wygaszeniu ognisk przesłano raporty końcowe, które przekazano do Mazowieckiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Warszawie.

W 2021 roku z uwagi na niekorzystną sytuację epidemiologiczną w zakresie zakażeń SARS CoV-2 nie przeprowadzono kontroli sanitarnych w oddziałach, w których wystąpiły ogniska. Ścisłe współpracowano z Zespołami Kontroli Zakażeń Szpitalnych w w/w placówkach.

Szkolenia

Pracownicy Sekcji Epidemiologii uczestniczą w naradach i szkoleniach zewnętrznych oraz przeprowadzają szkolenia dla personelu medycznego oraz innych grup zawodowych.

W 2022 roku uczestniczono w 24 szkoleniach zewnętrznych:

- 2 narady w zakresie epidemiologii organizowane przez WSSE w Warszawie
- szkolenie w zakresie nadzoru nad zakażeniami SARS CoV-2 zorganizowane przez Główny Inspektorat Sanitarny
- 6 szkoleń z obsługi systemu SEPIS – nadzór nad zakażeniami SARS CoV-2
- 1 szkolenie z obsługi aplikacji MultiInfoPlus
- 13 szkoleń organizowanych przez Główny Inspektorat Sanitarny w zakresie przeprowadzania wywiadów epidemiologicznych z zakażonymi SARS CoV-2, przygotowywania rocznego zapotrzebowania na szczepionki do realizacji Programu Szczepień Ochronnych, ruchy antyszczepionkowe, definicje i klasyfikacja chorób, nadzór epidemiologiczny, ocena jakości nadzoru epidemiologicznego, epidemiologia terenowa, epidemiologia opisowa, miary w epidemiologii, dochodzenie w ogniskach epidemicznych, epidemiologia zatruc i zakażeń pokarmowych, nowe warianty SARS CoV-2, szczepionki p/COVID-19,
- 2 szkolenia w zakresie: korupcja w administracji publicznej i polityka antykorupcyjna

W 2021 roku nie organizowano szkoleń dla personelu medycznego podmiotów leczniczych.

PODSUMOWANIE

Głównym problemem epidemiologicznym w 2021 roku były zakażenia wirusowe SARS CoV-2 oraz zakażenia bakteryjne *Clostridioides difficile*. Wymienione czynniki biologiczne były przyczyną 152 zgonów u pacjentów. Zarejestrowano 147 przypadków zgonów u zakażonych SARS CoV-2 oraz 5 przypadków zgonów u pacjentów zakażonych *Clostridioides difficile*.

III. HIGIENA ŻYWNOSCI, ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU

3.1. STAN SANITARNY OBIEKTÓW ŻYWNOSCIOWO-ŻYWIENIOWYCH

W powiecie płońskim w ewidencji sekcji higieny żywności, żywienia i przedmiotów użytku Państwowej Inspekcji Sanitarnej w roku 2021 zarejestrowanych jest w rejestrze zakładów 1243 obiekty prowadzące działalność w zakresie: produkcji i obrotu żywnością, zakładów żywienia zbiorowego otwartego, zakładów żywienia zbiorowego zamkniętego, producentów produkcji pierwotnej i dostaw bezpośrednich obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością, produkcji kosmetyków oraz obrotu kosmetykami w tym :

- ▶ 1 zakład produkcji materiałów i wyrobów do kontaktu żywnością,
- ▶ 3 zakład produkcji kosmetyków,
- ▶ 5 obiektów obrotu kosmetykami.

Spośród ogólnej liczby najliczniejszą grupę stanowiły:

- sklepy spożywcze - 391
w tym 21 supermarketów
- magazyny hurtowe – 20,
- obiekty ruchome i tymczasowe - 10,
- środki transportu żywności 21,
- wytwórnie lodów -4,
- automaty do lodów - 6,
- piekarnie -8,
- ciastkarnie – 8,
- wytwórnie chrupek, prażynek -1,
- suplementów diety - 2,
- przetwórnice owocowo-warzywne - 2,
- wytwórnie wyrobów cukierniczych – 3.
- zakłady przemysłu zbożowo-młynarskiego – 1.
- Rolniczy handel detaliczny – 5
- Dostawcy bezpośredni – 1
- Producenci i pierwotni , rolniczy handel detaliczny, dostawcy bezpośredni,- 532
- Producenci w warunkach domowych – 2

- Inne wytwórnie żywności - 11
- inne obiekty obrotu żywnością - 3
- zakłady żywienia zbiorowego otwartego (restauracje, bary w i PMG) –104,
- zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego 99 (stołówki pracownicze – 2, bloki żywienia w szpitalach – 2, bloki żywienia w domach opieki społecznej – 2, stołówki w żłobkach i domach dziecka – 3, szkolne - 39 w tym 28 w systemie cateringowym, stołówki w bursach i internatach – 3,
stołówki przedszkolne 30 w tym 21 w systemie cateringowym, stołówki w domach dziecka i młodzieży - 3 , stołówki w zakładach specjalnych i wychowawczych – 3, zakłady usług cateringowych – 11, inne zakłady żywienia -1

Plan kontroli urzędowych w 2021 roku został zrealizowany w 30%. Łącznie zaplanowano 289 kontroli sanitarnych, wykonano 87 kontroli z zaplanowanych. Nie zrealizowano 202 kontrole, ze względu na to, że podmioty gospodarcze zakończyły lub zawiesiły działalność oraz z zaistniałej sytuacji wystąpienia epidemii wirusa Sars-Cov-2, która ograniczyła znacznie, a przez kilka miesięcy nawet wykluczyła zadania statutowe Oddziału Higieny Żywności i Żywieni. Zadania przydzielone Sekcji realizowało 3 pracowników.

Ogółem w 2021 r. przeprowadzono 294 kontrole w tym 87 kontroli kompleksowych, 59 kontroli sprawdzających nieplanowanych, 125 kontroli tematycznych, 23 kontrole interwencyjne. Zarejestrowano 16 producentów produkcji pierwotnej(PPP) i obrotu (OPPP). Kontrole interwencyjne były prowadzone w związku z interwencjami konsumentów oraz w ramach systemu RASFF. Natomiast kontrole akcyjne dotyczyły przestrzegania obostrzeń związanych ze stanem epidemii, oceny stanu sanitarno - higienicznego obiektów, zapewnienia bezpieczeństwa produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego oraz kontrole w obiektach nie uwzględnionych w harmonogramie np. stołówki na koloniach, półkoloniach i obozach.

Wydano 115 decyzji administracyjnych w tym :

- 38 decyzji nakazujących usunięcie uchybień z zakresu stanu technicznego;
- 77 decyzji zatwierdzających zakłady obrotu, produkcji, żywienia zbiorowego otwartego i zamkniętego oraz transportu żywności.

Zarejestrowano i wpisano do rejestru zakładów 16 producentów produkcji pierwotnej i sprzedaży bezpośredniej (w 2020 zarejestrowano 48 producentów produkcji pierwotnej i sprzedaży bezpośredniej), **rejestracja tych podmiotów jest obowiązkowa zgodnie z art. 63 ust.2 pkt 12 ustawy o bezpieczeństwie żywności z dnia 25 sierpnia 2006r.(tekst jednolity Dz. U z 2020 r., poz. 2021) i uzyskanie wpisu do rejestru zakładów na**

podstawie złożonego wniosku o wpis zakładu do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów PIS. Skontrolowano 7 producentów produkcji pierwotnej wspólnie z PIOR i N .

Najczęściej występujące uchybienia:

➤ Sklepy spożywcze:

- nieprawidłowy stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń sklepowych i zaplecza,
- niewłaściwe przechowywanie żywności, brak podestów, środki spożywcze przechowywane bezpośrednio na posadzce, pieczywo nieopakowane narażone na zanieczyszczenie od strony klientów, niezabezpieczone przed zanieczyszczeniem,
- sporadycznie w sprzedaży żywność po upływie terminów przydatności do spożycia lub po upływie daty minimalnej trwałości,
- brak prowadzonych na bieżąco zapisów z zakresu GHP/GMP,
- sporadycznie brak czystości i porządku w pomieszczeniach sklepowych, magazynowych oraz socjalnych
- zniszczone, trudne do utrzymania w czystości powierzchnia półek w sklepach oraz zamrażarki,

➤ Zakłady żywienia zbiorowego otwartego:

- nieprawidłowy stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń produkcyjnych, zaplecza magazynowego i pomieszczeń socjalno-sanitarnych,
- niewłaściwe warunki przechowywania żywności, brak segregacji w urządzeniach chłodniczych,
- brak prowadzonych na bieżąco zapisów z zakresu GHP/GMP,
- sporadycznie brak czystości i porządku w pomieszczeniach produkcyjnych, magazynowych i socjalnych,
- część sprzętu produkcyjnego, urządzeń o powierzchni częściowo uszkodzonej, zniszczonej trudnej do utrzymania w czystości.

➤ Zakłady produkcji żywności (przetwórnictwo owoców i warzyw, wytwórnictwo wyrobów cukierniczych, piekarnie, ciastkarnie itp.

- nieprawidłowy stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń produkcyjnych, magazynowych,
- zniszczone elementy metalowe wózków do pieczywa oraz maszyn produkcyjnych,
- zbędne przedmioty przechowywane na hali produkcyjnej,

- brak wyników badań potwierdzających zgodność produkowanych lodów z wymogami prawa Żywnościowego.

3.1.2 OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA POSZCZEGÓLNYCH GRUP OBIEKTÓW OBIEKTY PRODUKCJI ŻYWNOŚCI

Wytwórnice lodów

W ewidencji ujęto 4 wytwórnice lodów.

Kontrole sanitarne przeprowadzono w 4 obiektach. Ogółem przeprowadzono 4 kontrole w tym 3 kontrole sanitarne i 1 kontrola w związku ze złożonym wnioskiem o zatwierdzenie zakładu w zakresie produkcji i sprzedaży lodów tajskich rolowanych przygotowywanych z płynnej mieszanki lodowej połączonej z mlekiem 3,2% z gotowymi dodatkami w postaci owoców mrożonych lub słodczy, posypek i polew. Na terenie powiatu możemy wyróżnić dwa zakłady, w których produkuje się lody tradycyjne na bazie mleka, śmietany i innych dodatków.

Obiekty zostały ocenione na podstawie arkusza oceny stanu sanitarnego – zgodne z wymogami.

Nie stwierdzono uchybień w zakresie stanu technicznego oraz stanu higieniczno-sanitarnego.

Do badań mikrobiologicznych pobrano 5 próbek lodów- nie kwestionowano.

Automaty do lodów

Wg rejestru zakładów zarejestrowanych jest 6 automatów do lodów, w których produkcja lodów odbywa się sezonowo od maja do września. Lody są produkowane z mieszanek sypkich, wymagających wymieszania z wodą, bądź gotowych płynnych mieszanek. Wszystkie obiekty produkują lody na rynek lokalny. Ogółem przeprowadzono 5 kontroli w tej grupie obiektów w tym 4 kontrole sanitarne, 1 kontrolę sprawdzającą. Wydano 1 decyzję administracyjną zobowiązującą właściciela do przeprowadzenia badań mikrobiologicznych gotowego wyrobu, potwierdzających jakość produkowanych wyrobów. Stan techniczny w/w obiektów jest dobry; obiekty są remontowane przed rozpoczęciem działalności w danym sezonie.

Podczas kontroli stwierdzono nieprawidłowości dotyczące stanu sanitarnego

- brak bieżącego porządku i czystości
- stwierdzono obecność much w pomieszczeniu produkcyjnym
- brak wyniku badań mikrobiologicznych lodów produkowanych w zakładzie.

- brak bieżącej ciepłej wody przy umywalce do mycia rąk w pomieszczeniu przygotowywania.

Za stwierdzone nieprawidłowości nałożono jeden mandat karny w wysokości 300 zł.

Do badań mikrobiologicznych nie pobrano próbek lodów.

Piekarnie

Wg rejestru zakładów zarejestrowanych jest 8 piekarni. Są to zakłady w większości mieszczące się w starych budynkach, częściowo modernizowanych, produkujące pieczywo na lokalny rynek (powiat i sąsiednie powiaty). W 2021r. zaplanowano 8 piekarni. Skontrolowano 4 piekarnie zgodnie z planem. Ogółem przeprowadzono 7 kontroli w tym 4 kontrole sprawdzające.

Wydano 2 decyzje administracyjne zobowiązujące właściciela do poprawy stanu technicznego.

Podczas kontroli stwierdzono nieprawidłowości dotyczące stanu technicznego

- sprzęt produkcyjny o powierzchni częściowo zniszczonej, trudnej do utrzymania w czystości,
- zbędne przedmioty przechowywane w magazynie,
- ściany i sufity częściowo brudne w pomieszczeniach produkcyjnych, magazynowych.
- ubytki płytek podłogowych w hali produkcyjnej.
- brak aktualnej dokumentacji do celów sanitarno - epidemiologicznych.
- odpryski farby na drzwiach wejściowych do pomieszczenia podręcznego na blachy oraz zniszczone drzwi do pomieszczeń sanitarnych.

Do badań mikrobiologicznych pobrano 5 próbek. Zbadane próbki były o właściwej jakości zdrowotnej pod względem zbadanych parametrów.

Ciastkarnie

Wg rejestru zakładów zarejestrowanych jest 8 ciastkarni. Są to zakłady małe, w których produkcja jest częściowo zmechanizowana. Produkowane wyroby ciastkarskie przeznaczone są w większości na zaopatrzenie rynku lokalnego. W 2021r. skontrolowano 2 ciastkarnie zgodnie z planem. Wydano 1 decyzję administracyjną zobowiązującą właściciela do usunięcia nieprawidłowości.

Podczas kontroli stwierdzono nieprawidłowości dotyczące stanu technicznego :

- niewłaściwie zorganizowane stanowiska pracy w pomieszczeniach produkcyjnych.
- zbędne przedmioty przechowywane na zapleczu zakładu.
- brudne ściany w pomieszczeniach produkcyjnych i ekspedycji.

- niewłaściwie przechowywana odzież ochronna i osobista,
  - brak właściwej odzieży ochronnej u pracownika.
  - brak bieżącego porządku i czystości w pomieszczeniach produkcyjnych , magazynowych.
- Za stwierdzone nieprawidłowości nałożono 1 mandat karny na kwotę 200 zł.

Przetwórnice owocowo - warzywne i grzybowe

Wg rejestru zakładów zarejestrowane są 2 przetwórnice owocowo - warzywne. Do badań mikrobiologicznych nie pobierano próbek żywności. W bieżącym roku skontrolowano jeden zakład.

Stan sanitarno- techniczny oraz jakość wyrobów nie budziły zastrzeżeń. W 2021 r. nie wydawano decyzji i nie nakładano mandatów.

Zakłady przemysłu zbożowo-młynarskiego

Wg rejestru zakładów zarejestrowany jest 1 zakład przemysłu zbożowo-młynarskiego, przeprowadzono 3 kontrole. Wydano 1 decyzję administracyjną zobowiązującą właściciela do poprawy stanu sanitarno- technicznego. Do badań laboratoryjnych zgodnie z harmonogramem w ramach urzędowej kontroli pobrano 4 próbki – nie kwestionowano. Zbadane próbki były o właściwej jakości pod względem badanych parametrów.

Wytwórnice wyrobów cukierniczych.

Wg rejestru zakładów zarejestrowane są 3 wytwórnice wyrobów cukierniczych, przeprowadzono 3 kontrole. Stan sanitarno- techniczny oraz jakość wyrobów nie budziły zastrzeżeń. Do badań mikrobiologicznych pobrano 5 próbek żywności. Zbadane próbki były o właściwej jakości zdrowotnej pod względem zbadanych parametrów. W ramach prowadzonego nadzoru nad importem środków spożywczych ogółem wydano 11 świadectw importowych dla środków spożywczych (ciastka). Łącznie w 2021 roku przeprowadzono 11 kontroli dokumentacji, podczas których oceniono 11 partii żywności.

Wytwórnice suplementów diety.

Wg rejestru zarejestrowane są 2 wytwórnice suplementów diety. W bieżącym roku skontrolowano jeden zakład. Stan sanitarno- techniczny oraz jakość wyrobów nie budziły zastrzeżeń. Do badań mikrobiologicznych pobrano 7 próbek surowców używanych do produkcji suplementów diety. Zbadane próbki były o właściwej jakości zdrowotnej pod względem zbadanych parametrów. W 2021r. tego typu środki spożywcze były objęte stałym

nadzorem organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Produkty dostępne na rynku poddawane były m.in. ocenie znakowania, prezentacji i reklamy.

Produkcja pierwotna i dostawcy bezpośredni.

Na terenie powiatu zarejestrowanych jest 532 producentów w zakresie produkcji pierwotnej dotyczącej uprawy warzyw, owoców, ziemniaków, ziół oraz zbóż. W bieżącym roku ogółem skontrolowano 12 podmiotów produkcji pierwotnej w tym 7 kontroli wspólnie z inspekcją PIOR i N. Podczas kontroli nie stwierdzono uchybień dotyczących higieny zbioru truskawek, osobom pracującym przy zbiorze truskawek zapewniono możliwość korzystania z toalet (najczęściej były toalety typu Toj-Toj) z możliwością umycia rąk, nie stwierdzano nieprawidłowości dot. stanu sanitarno-higienicznego w obrębie plantacji. Truskawki zbierano w łubianki, nie stwierdzano łubianek o nieodpowiednim stanie higieniczno – technicznym (zniszczonych, brudnych i zapleśniałych). W gospodarstwach znajdują się wydzielone pomieszczenie do przechowywania środków ochrony roślin (na stanie nie stwierdzono środków ochrony roślin). Z zapisów prowadzonej dokumentacji zabiegów wynika, że producenci stosują środki ochrony roślin prawidłowo, zgodnie z treścią ich etykiet (prawidłowy termin zabiegu i dawka środka ochrony roślin w stosunku do zwalczanego organizmu szkodliwego). Zastosowane środki ochrony roślin są zarejestrowane i dopuszczone do obrotu i stosowania zezwoleniami Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Inne wytwórnie żywności.

Wg rejestru zakładów zarejestrowanych jest 11 innych wytwórni żywności, przeprowadzono 14 kontroli sanitarnych w tym 3 kontrole interwencyjne. Obiekty zostały ocenione na podstawie arkuszy oceny stanu sanitarnego- zgodne z wymogami. W tej grupie możemy wyróżnić min zakłady prowadzące działalność w zakresie produkcji koncentratów i aromatów owocowych, soków owocowo – warzywnych, warzyw, mieszanek sałat ciętych i sałat ciętych z dodatkami mięsa drobiowego, tuńczyka, pomidorów, pakowania i znakowania przypraw, itp.

Podczas kontroli stwierdzono nieprawidłowości dotyczące

- brak segregacji w magazynach surowców i gotowego wyroby, alergeny przechowywane razem z innymi surowcami.
- zniszczony blat linii produkcyjnej.

Do badań mikrobiologicznych pobrano 20 próbek gotowych wyrobów. Zbadane próbki były o właściwej jakości zdrowotnej pod względem zbadanych parametrów.

3.1.3 OBIEKTY OBROTU HANDLOWEGO ŻYWNOŚCIĄ

Obiekty obrotu żywnością sklepy i hipermarkety

Wg rejestru zakładów zarejestrowanych jest 391 sklepów spożywczych w tym 21 hipermarketów, 20 magazynów hurtowych. Przeprowadzono ogółem 114 kontroli w tym 9 kontroli interwencyjnych.

Obiekty zostały ocenione na podstawie arkuszy oceny stanu sanitarnego- zgodne z wymogami. W sklepach spożywczych w tym super i hipermarketach wydano 21 decyzji administracyjnych.

► Pomimo, że stan sanitarny tej grupy obiektów na przestrzeni kilku lat utrzymuje się na podobnym poziomie stwierdza się

- brak orzeczeń lekarskich do celów sanitarno-epidemiologicznych pracowników zatrudnionych w kontakcie z żywnością,
- niewłaściwe przechowywanie żywności – brak podestów, środki spożywcze przechowywane bezpośrednio na posadzce, pieczywo nieopakowane narażone na zanieczyszczenie od strony klientów, niezabezpieczone przed zanieczyszczeniem,
- w sprzedaży żywność po upływie terminów przydatności do spożycia lub po upływie daty minimalnej trwałości,
- nieprawidłowy stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń sklepowych i zaplecza,
- sporadycznie brak czystości i porządku w pomieszczeniach sklepowych, magazynowych oraz socjalnych,
- brak prowadzonych na bieżąco zapisów z zakresu GHP/GMP,

W 2021r. w sklepach spożywczych nałożono 7 mandatów karnych na kwotę 1900 zł. natomiast z powodu: nienależytego bieżącego stanu sanitarnego pomieszczeń, niehigienicznej sprzedaży art. spożywczych, wprowadzania do obrotu niewłaściwej jakości żywności. W 2021r. przeprowadzono 9 interwencji w sklepach spożywczych i supermarketach dot. bieżącego stanu sanitarno – higienicznego, sprzedaży środków spożywczych po upływie terminu przydatności, niewłaściwej jakości pizzy oraz wystąpienia dolegliwości żołądkowo-jelitowych po spożyciu wędliny zakupionej w sklepie. Ponadto zgłoszenia dot. nierespektowania ogólnie przyjętego nakazu noszenia maseczek ochronnych przez pracowników oraz klientów, braku płynów do dezynfekcji rąk, niezachowania dystansu społecznego. Większość zgłoszeń okazała się bezzasadna. Za stwierdzone nieprawidłowości nałożono mandaty karne. Po uzyskaniu właściwego stanu sanitarno-higienicznego w obiektach zakończono postępowanie administracyjne.

W 2021r. w sklepach spożywczych do badań laboratoryjnych pobrano 99 próbek, w tym 86 próbek w hipermarketach, natomiast w magazynach hurtowych do badań laboratoryjnych pobrano 44 próbki. Zbadane próbki były o właściwej jakości zdrowotnej pod względem zbadanych parametrów.

Obiekty ruchome i tymczasowe

Ogółem przeprowadzono 10 kontroli tematycznych w związku ze złożonym wnioskiem o zatwierdzenie zakładu i o wpis do rejestru zakładów. Zgodnie z rejestrem zakładów zarejestrowane jest 10 obiektów ruchomych i tymczasowych. Są to ruchome punkty sprzedaży i małej gastronomii oraz stragany. Ruchome punkty sprzedaży prowadzą sprzedaż na targowiskach, punkty małej gastronomii działają przy okazji festynów innych tego typu imprez. Stragany funkcjonują w zakresie sprzedaży owoców i warzyw.

Środki transportu

Zgodnie z rejestrem zakładów w 2021 roku zarejestrowano 21 środków transportu do przewozu żywności. Ogółem przeprowadzono 21 kontroli w związku ze złożonym wnioskiem o wpis do rejestru zakładów lub zatwierdzeniem firmy. Żywność przewożona jest w samochodach przystosowanych do transportu przez właścicieli zakładów produkujących żywność i wprowadzających do obrotu, oraz specjalistyczne firmy transportowe świadczące usługi transportowe. Środki transportu były oceniane pod kątem spełnienia wymagań sanitarno-higienicznych i zostały zatwierdzone jako środki transportu żywności w określonym zakresie. W ogólnej ocenie warunki przewozu żywności, szczególnie u producentów i w dużych obiektach obrotu detalicznego i hurtowego ulegają systematycznej poprawie. Zakłady posiadają na ogół własne środki transportu, prawidłowe, w dobrym stanie technicznym i przeznaczone wyłącznie do przewozu środków spożywczych. Posiadają decyzje zatwierdzające Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Płońsku.

Inne obiekty obrotu żywności

Zgodnie z rejestrem zakładów zarejestrowane są 3 obiekty obrotu żywności. Do badań nie pobierano próbek żywności. Ogółem przeprowadzono 3 kontrole tematyczne w tym 1 kontrola w związku ze złożonym wnioskiem o wpis do rejestru zakładów oraz 2 kontrole interwencyjne w ramach systemu RASFF.

3. 1.4 OBIEKTY ŻYWIENIA ZBIOROWEGO:

➤ Zakłady żywienia zbiorowego otwartego

Zgodnie z rejestrem zakładów zarejestrowanych jest 103 zakłady żywienia zbiorowego otwartego. Przeprowadzono ogółem 61 kontroli i rekontroli w zakładach żywienia zbiorowego otwartego. Obiekty zostały ocenione na podstawie arkuszy oceny stanu sanitarnego.

Ocenianą grupę ww. obiektów cechuje duża różnorodność pod względem zakresu prowadzonej działalności, wielkości pomieszczeń i jakości świadczonych usług od zakładów produkujących szeroki asortyment posiłków w pełnym zakresie (od surowców do gotowych dań), do punktów małej gastronomii oraz ruchomych punktów gastronomicznych oferujących dania typu fast food z gotowych półproduktów. Można wyodrębnić w tej grupie zakładów obiekty nowe, zbudowane od podstaw z przeznaczeniem do takiej działalności oraz obiekty zlokalizowane w istniejących budynkach, często starych, które zostały adaptowane.

▶ Najczęściej stwierdzanymi uchybieniami podczas kontroli zakładów żywienia zbiorowego otwartego w 2021 roku były:

- sporadycznie brak czystości i porządku w pomieszczeniach produkcyjnych, magazynowych i socjalnych,
- brak składników wchodzących w skład produkowanej potrawy oraz wyszczególnionych alergenów.
- brak aktualnej dokumentacji do celów sanitarno – epidemiologicznych pracowników.
- wyposażenie oraz sprzęt produkcyjny o zniszczonej powierzchni, trudnej do utrzymania w czystości.
- nieprawidłowy stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń produkcyjnych, zaplecza magazynowego i pomieszczeń socjalno-sanitarnych,

▶ za stwierdzone wykroczenia w tej grupie obiektów nałożono 4 MK na kwotę 1100zł

▶ w celu poprawy stanu technicznego obiektów wydano 7 decyzji administracyjnych

W 2021r. przeprowadzono 6 interwencji w zakładach żywienia zbiorowego otwartego. Najczęściej występujące nieprawidłowości odnotowywane w skontrolowanych zakładach to niewłaściwy stan techniczny pomieszczeń i sprzętu, brak segregacji w urządzeniach chłodniczych, brak aktualnej dokumentacji lekarskiej. Ponadto interwencję dot. nieszanowania ogólnie przyjętego nakazu przestrzeganiem zasad bezpieczeństwa w czasie pandemii.

➤ Zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego

Zgodnie z rejestrem zakładów zarejestrowanych jest 99 obiektów. W tej grupie wg rejestru jest 39 stołówek szkolnych w tym 28 z żywnością w systemie cateringowym, 30 stołówek przedszkolnych w tym z żywnością w systemie cateringowym 18. Inne obiekty: 2 stołówki pracownicze, 3 stołówki w domach dziecka i młodzieży, 2 bloki żywienia w szpitalach, 3 stołówki w zakładach specjalnych i wychowawczych, 2 bloki żywienia w domach opieki społecznej, 3 stołówki w żłobkach i domach małego dziecka, 3 stołówki w bursach i internatach, 5 zakładów usług cateringowych i 1 stołówka w innych zakładach żywienia. Przeprowadzono ogółem 18 kontroli i rekontroli. Nie wszystkie stołówki zostały skontrolowane ze względu na to, że wszyscy pracownicy PSSE zostali zaangażowani w działania przeciwepidemiczne ukierunkowane na zwalczanie zakażeń SARS-CoV-2 (COVID-19). Podczas kontroli stołówek przedszkolnych w jednym przypadku stwierdzono, iż dodatkowo w pomieszczeniach zakładu produkowany jest wyrób garmażeryjny tj. kaczkę faszerowaną, szydełka i udka pakowane próżniowo, znakowane i sprzedawane w hurtowniach w Warszawie bez zgody Powiatowego Lekarza Weterynarii. Ponadto podczas kontroli stwierdzono uchybienia dotyczące stanu sanitarno - technicznego obiektu (pomieszczenia magazynowe utrzymane w złym stanie sanitarno – higienicznym, brudne ściany, półki regału zniszczone o powierzchni trudnej do utrzymania w czystości) oraz uchybienia dotyczące bieżącego stanu sanitarnego obiektu (urządzenia chłodnicze, wszystkie pomieszczenia oraz sprzęt produkcyjny brudno utrzymany). W związku z powyższym za stwierdzone uchybienia ukarano mandatem karnym w wysokości 500 zł. W pozostałych skontrolowanych obiektach nie stwierdzono niezgodności dotyczących bieżącego stanu sanitarno – higienicznego. Obiekty zostały ocenione na podstawie arkuszy oceny stanu sanitarnego- zgodne z wymogami. Podczas kontroli w skontrolowanych stołówkach szkolnych i przedszkolnych przeprowadzono ocenę jakościową jadłospisów. Rozkład posiłków w stołówkach przedszkolnych w ciągu dnia prawidłowy - 4 posiłki (I śniadanie, II-śniadanie, obiad, podwieczorek). Natomiast stołówki szkolne oferowały obiady I i II daniowe przygotowywane na miejscu lub dostarczane przez zewnętrzną firmę cateringową. Posiłki są urozmaicone, do przygotowania posiłków wykorzystywane są środki spożywcze z 12 grup produktów spożywczych. Posiłki są różnorodne pod względem konsystencji, barwy, smaku i zapachu. W całodziennej diecie dzieci uwzględniono mleko i jego przetwory, chude mięso, wysokogatunkowe wędliny, produkty zbożowe z pełnego przemiału, tłuszcze (masło i oleje) oraz świeże warzywa i owoce.

W 2021r skontrolowano również 5 zakładów usług cateringowych. Przeprowadzono ogółem 8 kontroli i rekontroli. W jednym przypadku stwierdzono uchybienia dotyczące nieprawidłowego stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń na zapleczu kuchennym oraz uchybienia dotyczące bieżącego stanu sanitarnego obiektu (urządzenia chłodnicze, wszystkie pomieszczenia oraz sprzęt produkcyjny brudno utrzymany). W związku z powyższym za stwierdzone uchybienia ukarano mandatem karnym w wysokości 200 zł.

PODSUMOWANIE I WNIOSKI

W 2021 roku działalność podstawowa Sekcji HŻŻ i PU w Płońsku, została ograniczona w związku z wystąpieniem pandemii SARS-CoV-2. Ogółem przeprowadzono 294 kontroli i rekontroli w tym 23 kontrole interwencyjne. Nie zrealizowano 202 kontrole, ze względu na to, że wszyscy pracownicy PSSE zostali zaangażowani w działania przeciwepidemiczne ukierunkowane na zwalczanie zakażeń SARS-CoV-2 (COVID-19), a tym samym nałożenie na pracowników dodatkowych obowiązków m.in. pracy w systemie SEPIS. Konsumenci najczęściej składali skargi na miejsca obrotu handlowego środkami spożywczymi. Skarżyli się na niewłaściwy bieżący stan sanitarno - higieniczny pomieszczeń, niehigieniczną sprzedaż art. spożywczych, wprowadzaną do obrotu, niewłaściwą jakością żywności. Wnoszone były również zarzuty nierespektowania ogólnie przyjętego nakazu noszenia maseczek ochronnych, braku płynu do dezynfekcji, czy braku komunikowania klientom o obowiązku zakrywania ust i nosa przed wejściem do sklepu. W związku z powyższym prowadzone były wzmożone kontrole placówek usługowo-handlowych, punktów gastronomicznych, wraz z funkcjonariuszami policji. Większość zgłoszeń okazała się bezzasadna. W związku z występowaniem w Polsce przypadków afrykańskiego pomoru świń (ASF), podczas kontroli szczególną uwagę zwracano na pochodzenie mięsa używanego w zakładach i postępowanie z odpadami pochodzenia zwierzęcego. Sekcja HŻŻ i PU przesyłała comiesięczne raporty z kontroli w zakresie nadzoru nad pochodzeniem mięsa wieprzowego i gospodarką odpadami gastronomicznymi. W przedmiotowym zakresie nieprawidłowości nie stwierdzano. W 2021 r. w ramach nadzoru sanitarnego w Powiecie Płońskim pobrano 215 próbek do badań laboratoryjnych, z których 2 zostały zakwestionowane ze względu na stwierdzoną migrację specyficzną pierwszorzędowych amin aromatycznych (2,6 – toluenodiaminy, aniliny, 4,4' diaminodifanylometanu) w ilości powyżej 0,01 mg/kg i zgłoszone do Systemu Ostrzegania o Niebezpiecznych Produktach Żywnościowych RASFF. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Płońsku wydał w

2021 r. ogółem 115 decyzji administracyjnych w tym 38 decyzji nakazujących usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości oraz 77 decyzji zatwierdzających zakłady obrotu, produkcji, żywienia zbiorowego otwartego. Nałożono ogółem 15 mandatów karnych na kwotę 4200 zł z powodu: nienależytego bieżącego stanu sanitarnego pomieszczeń, wprowadzenia do obrotu przeterminowanej żywności. W 2021 roku nie odnotowano na terenie powiatu zatruc pokarmowych. W 2021 r. wydano 104 decyzje ustalające opłatę za czynności kontrolne w związku ze stwierdzonymi uchybieniami dotyczącymi wymagań higieniczno-sanitarnych. W planowanych kontrolach na 2022r. nie wytypowano obiektów do wzmożonego nadzoru.

3.2 JAKOŚĆ ZDROWOTNA ŻYWNOSCI

Wyniki badań laboratoryjnych próbek żywności świadczą, że procent zdyskwalifikowanych próbek na przestrzeni ostatnich lat utrzymuje się na niskim poziomie, co świadczy o dobrej jakości środków spożywczych znajdujących się w obrocie.

W 2021r. kwestionowano 2 próbki wyrobów z tworzywa sztucznego przeznaczonych do kontaktu z żywnością pn. „Łopatka do teflonu”, „Nabierka”, które zostały pobrane w ramach urzędowej kontroli żywności w związku z planem poboru prób na 2021r w zakresie oznaczeń sumy pierwszorzędowych amin aromatycznych.

Próbki zostały zakwestionowane ze względu na stwierdzoną migrację specyficzną pierwszorzędowych amin aromatycznych (2,6 – toluenodiaminy, aniliny, 4,4' diaminodifanylometanu) w ilości powyżej 0,01 mg/kg. Podjęto działania nakazujące wycofanie przedmiotowych produktów w trybie natychmiastowej wykonalności. Przesłano informacje do dystrybutora oraz przesłano powiadomienie RASFF.

IV. HIGIENA KOMUNALNA

4.1 . OBIEKTY UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ

Pod nadzorem Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Płońsku znajduje się **384** obiektów użyteczności publicznej, w tym:

- **30** wodociągów publicznych
- **3** indywidualne ujęcie wody
- **10** hoteli
- **2** pensjonaty
- **4** obiektów świadczących usługi noclegowe
- **64** innych obiektów użyteczności publicznej
- **3** obiekty służby zdrowia (zakłady opiekuńczo- lecznicze)
- **1** dom pomocy społecznej
- **83** zakładów fryzjerskich
- **55** zakładów kosmetycznych
- **2** zakłady tatuażu
- **15** zakładów odnowy biologicznej
- **13** innych zakładów świadczących więcej niż 1 usługę
- **46** tereny rekreacyjne
- **27** cmentarzy
- **6** zakładów pogrzebowych,
- **1** zakład karny,
- **11** ustępów publicznych
- **2** baseny całoroczne
- **1** kąpielisko
- **3** placówki zapewniające całodobową opiekę
- **1** placówka dla bezdomnych
- **1** szpital

Na terenie miasta Płońsk znajduje się 5 ustępów publicznych i 6 ustępów ogólnodostępnych. W 2021r. skontrolowano 3 obiekty, toalety mieszczą się w wolnostojących budynkach murowanych, podłączone są do miejskiej sieci wodno-kanalizacyjnej, dostosowane są dla osób niepełnosprawnych.

Podczas kontroli nie stwierdzano uchybień higienicznych. Przeprowadzono **3 kontrole**.

Na terenie powiatu płońskiego funkcjonuje **10** hoteli; **2** pensjonaty; **5** obiektów, w których świadczone są usługi hotelarskie. W obiektach hotelarskich skategoryzowanych przeprowadzono **17** kontroli.

Skontrolowano **4** obiekty świadczące inne usługi hotelarskie. Przeprowadzono **4** kontrole. Stan sanitarno- techniczny obiektów hotelarskich utrzymuje się na tym samym dobrym poziomie.

Hotele - 10 obiektów. Na terenie powiatu znajdują się 1 hotel **** , 4 hotele *** i 5**. Hotele zaopatrywane są w wodę z wodociągów sieciowych.

Ścieki z 3 hoteli odprowadzane są do sieci kanalizacyjnej, natomiast ścieki z 2 hoteli zlokalizowanych na wsi odprowadzane są do własnych oczyszczalni ścieków. Pozostałe 5 korzystają ze zbiorników bezodpływowych.

Nieczystości stałe w obiektach gromadzone są w kontenerach lub pojemnikach. Obiekty posiadają umowy na odbiór odpadów z uprawnionymi firmami. Stan sanitarno-porządkowy we wszystkich obiektach jest dobry.

Pięć obiektów, w których świadczone są usługi noclegowe.

Dwa obiekty zaopatrzone są w wodę przeznaczoną do spożycia z własnych ujęć, pozostałe zaopatrywane są z wodociągów sieciowych. Do kanalizacji publicznej podłączone są 3 obiekty. Wszystkie obiekty posiadają pojemniki do gromadzenia nieczystości stałych i podpisane umowy na ich wywóz przez uprawnione firmy. Pranie bielizny odbywa się w pralniach zewnętrznych.

Stan sanitarno-porządkowy w obiektach ocenić należy jako dobry.

Zarządzający hotelami lub innymi obiektami noclegowymi dbając o bezpieczeństwo pracowników i gości w dobie epidemii, postępowali zgodnie z wytycznymi, opracowanymi zgodnie z rekomendacjami Głównego Inspektora Sanitarnego, a mianowicie: zadbali o zwiększenie odległości między pracownikami do co najmniej 1,5 m, ograniczyli liczbę pracowników korzystających jednocześnie z przestrzeni wspólnych, zapewniali pracownikom w razie potrzeby środki ochrony indywidualnej, przygotowali pomieszczenie do czasowej izolacji osoby z objawami COVID-19, przestrzegali zasad wietrzenia, czyszczenia i dezynfekcji pomieszczeń, monitorowanie codziennych prac porządkowych, ze szczególnym uwzględnieniem dezynfekowania powierzchni dotykowych - poręczy, klamek, włączników światła, uchwytów, poręczy krzesel i powierzchni płaskich, w tym blatów w pomieszczeniach pracy i w pomieszczeniach do spożywania posiłków przestrzegano wymaganego dystansu przestrzennego między personelem a gośćmi (minimum 1.5 metra).

W ewidencji znajduje się **27** cmentarzy, w 2021 roku skontrolowano **3** obiekty. Kontrole cmentarzy dotyczą głównie utrzymania porządku w ich obrębie, właściwego postępowania w zakresie gromadzenia i odbioru odpadów komunalnych, a także odpowiedniego stanu punktów poboru wody i ogrodzenia. Stan sanitarno – porządkowy wszystkich skontrolowanych cmentarzy nie budził zastrzeżeń. Przeprowadzono **9** kontroli.

Zakłady pogrzebowe: W ewidencji PSSE w Płońsku znajduje się **6** zakładów pogrzebowych. Przeprowadzone kontrole stanu sanitarno – porządkowego zakładów nie

wykazały uchybień. W obiektach znajdują się prawidłowo funkcjonujące chłodnie do przetrzymywania zwłok oraz wystarczające ilości środków dezynfekcyjno – myjących do utrzymania bieżącej czystości. Samochody do przewozu zwłok spełniają warunki wymagane dla tego typu pojazdów. Przeprowadzono 2 kontrole. Właściciele zakładów pogrzebowych przestrzegają zasad wdrożonych procedur celem zwiększenia bezpieczeństwa klientów i pracowników, minimalizowanie ryzyka zakażenia pracowników, procedury odnoszące się do przygotowania zwłok i ich przewiezienia, procedury zapobiegawcze: podejrzenie zakażenia SARS-CoV-2 u pracownika, procedury postępowania w przypadku podejrzenia zakażenia SARS-CoV-2 u pracownika/klienta. Kompleksowe działania przeciwepidemiczne dostosowane były do etapu zaawansowania stanu epidemii.

Inne obiekty:

Z grupy innych obiektów użyteczności publicznej skontrolowano 16 obiektów w tym : hale sportowe, apteki, parkingi, stacje paliw, Miejskie Centrum Kultury, sale zabaw i lodowisko. W tej grupie obiektów nie stwierdzono uchybień sanitarnych.

Ogółem przeprowadzono 6 kontroli. Osoby odpowiedzialne za dany obiekt użyteczności publicznej przestrzegali właściwych wytycznych i procedur obowiązujących w trakcie trwania epidemii Covid-19 adekwatnych do zakresu prowadzonego rodzaju działalności gospodarczej.

Pod nadzorem higieny komunalnej znajdują się 2 zakład opiekuńczo-lecznicze, 1 dom pomocy społecznej, 1 obiekt zapewniający całodobową opiekę 2 obiekty zapewniające całodobowe świadczenia zdrowotne.

W 2021r. objęto nadzorem schronisko dla osób bezdomnych.

W obiekcie znajduje się 10 pokoi, świetlica ogólna, która spełniająca też funkcję stołówki. Sanitariaty ogólnodostępne są oddzielne dla kobiet i mężczyzn. Wszystkie urządzenia sanitarne są sprawne, pomieszczenia utrzymane czysto. Obiekt zaopatrzony jest w wodę pochodzącą z wodociągu publicznego Koziębrody, jakość wody oceniona była jako dobra pod względem mikrobiologicznym i fizykochemicznym. Nieczystości płynne odprowadzane są do zbiornika bezodpływowego. Wydzielony jest magazyn czystej odzieży i magazyn przeznaczony na odzież podopiecznych. Funkcję kuchni pełni wydzielone pomieszczenie, w którym przygotowywane są śniadania i kolacje, obiady są przygotowywane w drugim obiekcie fundacji, w którym znajduje się kuchnia właściwa. Stan higieniczno-sanitarny obiektu bez zastrzeżeń, natomiast stan techniczny wymaga kapitalnego remontu. Fundacja prowadząca schronisko dla osób bezdomnych

w Kraszewie Gaczułtach 10, 09-140 Raciąż poinformowała, że od dnia 01.09.2021r. w obiekcie nie przebywają i nie mieszkają żadne osoby w związku z zamknięciem schroniska na czas remontu. Po generalnym remoncie budynku ponowne otwarcie planowane jest pod koniec 2022r.

Na terenie działalności PSSE znajduje się: **83 zakłady fryzjerskich** – skontrolowano 39 zakłady, przeprowadzono 39 kontroli. Należy zaznaczyć, że w stosunku do roku 2020r. ogólny stan sanitarny zakładów utrzymuje się na dobrym poziomie.

55 gabinetów kosmetycznych – skontrolowano **30**, przeprowadzono **30** kontroli. Ogólny stan sanitarny zakładów kosmetycznych utrzymuje się na dobrym poziomie.

15 zakładów odnowy biologicznej – skontrolowano **4** obiektów, przeprowadzono **7** kontroli

2 tatuażu – skontrolowano 2 obiektów, przeprowadzono **1** kontrolę.

13 zakładów świadczących więcej niż jedną usługę - skontrolowano 7 zakładów, przeprowadzono **7** kontroli.

W pozostałych zakładach nie stwierdzano uchybień. Należy zaznaczyć, że w stosunku do roku 2020 ogólny stan sanitarny zakładów uległ poprawie.

Właściciele zakładów stosowali wytyczne wdrożone do właściwej pracy w trakcie trwania epidemii: przyjmowali klientów wyłącznie po wcześniejszym umówieniu za pomocą środków zdalnych, poczekalnie były wyłączone z użytku; przy wykonywaniu usługi używali maseczki i rękawiczek jednorazowych, informowali swoich klientów o zakazie używania, a także wyjmowania telefonów komórkowych, sprząтали i dezynfekowali powierzchnie dotykowe na stanowisku, na którym przebywał klient, narzędzia, urządzenia, a także inne powierzchnie, których mógł dotykać (klamki, poręcze, włączniki, uchwyty, oparcie krzeseł itp.), zachowywali 1,5 m odległości między stanowiskami pracy.

4.2 . OCENA ZAOPATRZENIA W WODĘ DO SPOŻYCIA PRZEZ LUDZI.

Pod nadzorem PSSE w Płońsku w 2021r. znajdowało się :
30 wodociągów publicznych, w tym: 2 w mieście (Płońsk, Raciąż) oraz 28 wodociągów na terenach wiejskich.

Podstawowym źródłem zaopatrzenia w wodę dla 92605,00 ludności są wodociągi publiczne.

Oceny stanu zaopatrzenia w wodę mieszkańców powiatu płońskiego dokonano w oparciu o analizę uzyskanych wyników badań laboratoryjnych wykonanych w ramach

kontroli wewnętrznej oraz uwzględniając badania pobranych w ramach kontroli urzędowych (289) z uzgodnionych „punktów zgodności” urządzeń wodociągowych.

Na nadzorowanym terenie znajdują się 22 wodociągi publiczne wyposażone w urządzenia uzdatniające (odżelaziacze, odmanganiacze, chloratory - przeznaczone do okresowego chlorowania wody). W 8 wodociągach jest jednostopniowy proces uzdatniania wody (odżelazianie).

Ujęcia wody wszystkich wodociągów oparte są na studniach głębinowych.

W wodociągu publicznym w Płońsku prowadzi się ciągłą dezynfekcję wody.

Spśród 30 wodociągów zbiorowego zaopatrzenia 9 dostarczało wodę o wymaganej jakości, bez konieczności prowadzenia postępowania administracyjnego.

Liczba wodociągów	Wodociągi z wodą o wymaganej jakości	Wodociągi z wodą okresowo kwestionowaną w zakresie wskaźników fizyko-chemicznych	Wodociągi z wodą okresowo kwestionowaną w zakresie wskaźników mikrobiologicznych
30	9	10 (>1000m ³ /d) Płońsk (mangan) Raciąż (barwa) (101-1000m ³ /d) Gralewo gm. Raciąż (mangan) Cieszkowo gm. Baboszewo (zapach, smak) Szerominek gm. Płońsk (barwa) Nacpolsk gm. Naruszewo (żelazo, mętność) Pieścidła gm. Naruszewo (smak, zapach, mangan) Goławin (mangan) Cholewy gm. Płońsk (żelazo, mangan, mętność) Nieborzyn gm Czerwińsk nad Wisłą (smak, zapach)	16 1 (>1000m ³ /d) Płońsk (bakterie grupy coli) 14 (101-1000m ³ /d) Smardzewo gm. Sochocin (bakterie grupy coli) Krępica gm. Płońsk (ogólna liczba mikroorganizmów w 22±2°C po 72 h) Sarnowo gm. Dzierżążnia (bakterie grupy coli) Szerominek gm. Płońsk (bakterie grupy coli) Gościmin Wielki gm. Nowe Miasto (bakterie grupy coli) Cieszkowo gm. Baboszewo (ogólna liczba mikroorganizmów w 22±2°C po 72 h) Popielżyn Zawady gm. Joniec (bakterie grupy coli) Wychódź gm. Czerwińsk nad Wisłą (ogólna liczba mikroorganizmów w 22±2°C po 72 h) Szczytno gm. Załuski (bakterie grupy coli, enterokoki) Kroczewo gm. Załuski

			(bakterie grupy coli) Nacpolsk gm. Naruszewo (ogólna liczba mikroorganizmów w 22±2 ⁰ C po 72 h) Potyry gm. Naruszewo (bakterie grupy coli) Naruszewo gm. Naruszewo (bakterie grupy coli, enterokoki) Pieścidla gm. Naruszewo (ogólna liczba mikroorganizmów w 22±2 ⁰ C po 72 h) Łazęki gm. Naruszewo (bakterie grupy coli, ogólna liczba mikroorganizmów w 22±2 ⁰ C po 72 h)
--	--	--	---

Nadzór nad bezpieczeństwem zdrowotnym wody musi być nadal rozwijany pod względami skutecznej ochrony ujęć wody oraz właściwego projektowania, budowania i eksploatacji sieci instalacji wodociągowych.

W 11 wodociągach wydano decyzje o warunkowej przydatności, w 20 wodociągach przekroczenia wartości parametrów zostały niezwłocznie usunięte w krótkim terminie, działania naprawcze doprowadziły do poprawy jakości wody zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Wydano **131** komunikatów dotyczących jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Przeprowadzono **94** kontrole w ramach nadzoru sanitarnego oraz **195** kontroli w ramach kontroli wewnętrznej. Pobrano **345** próbek wody w ramach nadzoru sanitarnego.

Pod nadzorem PSSE w Płońsku znajdują się 2 całoroczne, kryte baseny. Woda basenowa poddawana jest dezynfekcji. W 2021 roku właściciele obiektów wykonali badania wody basenowej z częstotliwością dwa razy w miesiącu. Wydano 127 częściowych ocen jakości wody basenowej, w tym 5 ocen o nieprzydatności i 122 oceny stwierdzające przydatności. Przeprowadzono **2** kontrole.

W sezonie letnim 2021r. w powiecie płońskim funkcjonowało jedno kąpielisko „Zalew Nowomiejski” w Nowym Mieście, woda w kąpielisku Zalew Nowomiejski w sezonie letnim 25 czerwca do 26 sierpnia 2021r. była oceniana jako przydatna do kąpiel. W trakcie trwania sezonu kąpielowego przeprowadzono 2 kontrole sanitarne obiektu, które nie wykazały uchybień. Kąpielisko jest zlokalizowane na terenie położonym nad Zalewem Nowomiejskim, gdzie znajdują się ciągi komunikacyjne, tj. ścieżki pieszo-rowerowe oraz parking. W sezonie kąpielowym zapewnione były pomieszczenia sanitarno-higieniczne. Zabezpieczenie

ratownicze obszaru wodnego realizowane było w oparciu o przepisy i normy dla kąpieliska. Kąpielisko wydzielone było bojami, teren strzeżonej plaży oznakowany był zgodnie z obowiązującymi przepisami. Terminy poboru próbek były rozłożone równomiernie w czasie, w związku z koniecznością zagwarantowania bezpieczeństwa zdrowotnego osób kąpiących się. Dokonywano również ocen wizualnych wody w kąpielisku, pod kątem występowania zanieczyszczeń niekorzystnie wpływających na jakość wody i stanowiących zagrożenie zdrowia kąpiących się osób. Wydano łącznie 6 bieżących ocen jakości wody, w tym jedną o nieprzydatności wody do kąpieli z uwagi na krótkotrwałą obecność zakwitów sinic. Pozostałe bieżące oceny stwierdzały przydatność wody do kąpieli i spełniały wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2019r. w sprawie nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpieli (Dz.U. z 2019r., poz. 255).

Ogółem w obiektach zaopatrujących ludność w wodę do spożycia oraz w obiektach użyteczności publicznej przeprowadzono 411 kontroli sanitarnych, wydano 98 decyzji administracyjnych, nie wystawiono mandatów karnych. Ogólny stan sanitarny powiatu w stosunku do roku 2020r. utrzymuje się na podobnym poziomie.

V. HIGIENA DZIECI I MŁODZIEŻY

5. 1. ZAKŁADY NAUCZANIA I WYCHOWANIA - STAN SANITARNO-PORZĄDKOWY, HIGIENA PROCESU NAUCZANIA I WYCHOWANIA, OPIEKA MEDYCZNA, INFRASTRUKTURA DO PROWADZENIA ZAJĘĆ WYCHOWANIA FIZYCZNEGO.

W 2021 r. zewidencjonowano **103** obiekty stałe i **18** sezonowych (placówki wypoczynku zimowego - 2 i letniego -16).

W porównaniu do roku 2020 uległa zmianie liczba placówek stałych nadzorowanych przez pion Higieny Dzieci i Młodzieży, przybyły:

- 1 żłobek,
- 2 kluby dziecięce,
- 1 przedszkole integracyjne,
- 1 szkoła podstawowa specjalna,
- 1 centrum kształcenia zawodowego i ustawicznego,
- 1 liceum ogólnokształcące dla dorosłych,
- 1 publiczna szkoła policealna.

W roku 2021 skontrolowano **66** obiektów stałych (**64%** zewidencjonowanych obiektów stałych) i **12** turnusów wypoczynku (**66,7%** turnusów znajdujących się w bazie MEN).

W placówkach nauczania i wychowania oraz wypoczynku przeprowadzono łącznie **86** kontroli.

W ramach prowadzonego postępowania administracyjnego wydano **1** decyzję administracyjną i **1** decyzję płatniczą. Wyegzekwowano **6** decyzji, w tym z lat ubiegłych **5**. Mandatów karnych nie stosowano.

Wydano **8** opinii sanitarnych w celach rejestracji działalności, w tym : **2** dla żłobków (w formie decyzji), **3** dla przedszkoli, **1** dla liceum ogólnokształcącego, **1** dla szkoły policealnej, **1** dla centrum kształcenia zawodowego

W związku z epidemią COVID -19 wydano 301 opinii o czasowym zawieszeniu zajęć stacjonarnych, w tym dla: żłobków 2, przedszkoli 36, szkół podstawowych 182, liceów ogólnokształcących 4, zespołów szkół 70, centrum szkolenia zawodowego 1, specjalnych ośrodków szkolno – wychowawczych 6.

5.1.a Warunki techniczne i porządkowe

W roku 2021 w trakcie przeprowadzanych kontroli sanitarnych nie stwierdzono rażących uchybień natury bieżącego stanu sanitarnego w obiektach nauczania i wychowania.

1 szkoła podstawowa poddana została remontowi generalnemu, który polegał na: termomodernizacji budynku szkoły (ocieplenie ścian i dachu, wymiana rynien, położenie nowych tynków zewnętrznych), wymianie instalacji centralnego ogrzewania wraz z wymianą grzejników, zmianie ogrzewania z węglowego na pompy ciepła, wymianie instalacji elektrycznej, wymianie drzwi wewnętrznych i zewnętrznych, malowaniu ścian i sufitów we wszystkich pomieszczeniach, kapitalnym remoncie łazienki dla personelu, wymianie nawierzchni schodów wewnątrz i na zewnątrz budynku, kapitalnym remoncie budynku gospodarczego i jego adaptacji dla potrzeb szkoły.

5.1.b Warunki do utrzymania higieny

Na terenie powiatu płońskiego wszystkie placówki nauczania i wychowania skontrolowane pod kątem warunków do utrzymania higieny zaopatrzone są w wodę z wodociągów publicznych. **38** skontrolowanych obiektów jest podłączonych do kanalizacji centralnej, a w **20** ścieki odprowadzane są do zbiorników bezodpływowych, **8** posiada własne oczyszczalnie ścieków.

Pod względem dostępności do urządzeń sanitarnych skontrolowano **60** placówek. Niezachowane standardy dostępności stwierdzono w **4** skontrolowanych placówkach. Dotyczyło to **1** publicznego liceum i **3** publicznych zespołów szkół. W liceum przekroczona była o **50%** liczba dziewcząt na umywalkę i o **25%** liczba dziewcząt na miskę ustępową. W **2** zespołach szkół standardy dostępności do umywalk i oczek WC dla dziewcząt i chłopców były przekroczone o **25%** a w **1** zespole o **50%**.

Nie stwierdzono niewłaściwych warunki do utrzymania higieny osobistej.

W łazienkach znajdowało się mydło w płynie, papier toaletowy i ręczniki jednorazowe oraz środki dezynfekcyjne.

5.1.c Warunki pobytu dzieci i młodzieży w placówkach nauczania i wychowania

- *Ergonomia mebli szkolnych i przedszkolnych*

Nadal obowiązuje pismo Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Płońsku skierowane do dyrektorów przedszkoli i szkół zobowiązujące do konieczności dostosowania i udokumentowania dostosowania mebli szkolnych (stoliki i krzesła) do wzrostu uczniów i przedszkolaków.

Z obserwacji prowadzonych podczas kontroli wynika, że wymaganie to jest w większości placówek respektowane.

W izbach lekcyjnych znajdują się meble o różnych rozmiarach (przeważnie trzech), więc uczniowie mają możliwość doboru odpowiednich stanowisk do swojego wzrostu (zwłaszcza w przypadku zmiany pomieszczeń do nauki w ciągu dnia).

Dużą rolę w tej kwestii odgrywają nauczyciele, którzy powinni zwracać szczególną uwagę na odpowiedni dobór stanowisk pracy uczniów.

Meble, w które są wyposażone placówki edukacyjne została zakupiona po roku 1997, od kiedy obowiązują stosowne certyfikaty.

W **35** skontrolowanych (pod tym względem) placówkach stwierdzono, że w **1** placówce odsetek mebli z certyfikatami wynosił powyżej **50%**, a **100%** mebli z certyfikatami w **34** placówkach.

- *Higieniczna ocena rozkładu zajęć lekcyjnych*

W roku 2021 higienicznej ocenie poddano rozkłady zajęć w **9** szkołach w **92** oddziałach. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

- *Zagęszczenie w klasach*

Z obserwacji prowadzonych podczas kontroli wynika, że sytuacja w zakresie zagęszczenia w klasach nie uległa zmianie w porównaniu do lat ubiegłych.

Respektowane są uwarunkowania prawne, które ograniczają liczbę dzieci w klasach I-III do 25 i taki stan liczebny uczniów w klasach utrzymuje się w kolejnych latach nauki.

- *Dożywianie* – w **11** skontrolowanych szkołach prowadzone jest dożywianie dzieci i młodzieży, w **tym 5** szkół przygotowują posiłki obiadowe na miejscu, **6** szkół korzysta z posiłków dowożonych przez firmy cateringowe.

Liczba dzieci i młodzieży spożywających ciepłe posiłki w skontrolowanych szkołach - **776**, w tym z posiłków dofinansowywanych **166**.

- *Dojazdy dzieci do szkół* – do wszystkich szkół na terenie powiatu dzieci są dowożone środkami lokomocji zapewnionymi przez organ prowadzący. Są to autobusy szkolne, które wykonują kilka kursów, aby zebrać wszystkie dzieci z całej gminy. Często zdarza się tak, że uczniowie przyjeżdżający do szkoły pierwszym kursem oczekują ponad godzinę na zajęcia lekcyjne. Ta sama sytuacja jest po zakończeniu zajęć lekcyjnych.

Podczas transportu dzieci autobusami zapewniona jest opieka osoby dorosłej.

- *Mikroklimat* – izby lekcyjne w szkołach posiadają wentylację grawitacyjną, są wietrzone podczas przerw międzylekcyjnych i w miarę potrzeb w czasie lekcji. W roku 2021 dokonano pomiaru temperatury powietrza w **9** placówkach w **9** pomieszczeniach. Temperatura nie była kwestionowana.
- *Przypadki wszawicy, świerzbu i innych zachorowań w nadzorowanych placówkach* – w roku 2021 do PSSE w Płońsku nie wpłynął żaden sygnał dotyczący przypadków wszawicy, świerzbu i innych zachorowań.

Nie wykluczone, że problem wszawicy w placówkach oświatowych występuje, ale dyrektorzy szkół przy współpracy z pielęgniarkami szkolnymi problem ten rozwiązują we własnym zakresie, wykorzystując wskazówki Departamentu Matki i Dziecka w Ministerstwie Zdrowia w sprawie zwalczania wszawicy u dzieci i młodzieży.

5.1.d. Opieka medyczna w szkołach

Wszystkie dzieci i młodzież objęci są opieką medyczną finansowaną przez Narodowy Fundusz Zdrowia.

Spośród **34** skontrolowanych szkół **17** posiada gabinety profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej, w których doraźną opiekę medyczną sprawują pielęgniarki szkolne.

Sytuacja w zakresie opieki zdrowotnej nad uczniami w szkołach od lat jest niewystarczająca.

5.1e. Infrastruktura do prowadzenia zajęć WF

Spośród **34** skontrolowanych szkół, **1** nie posiada żadnej infrastruktury do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego, **1** posiada tylko salę zastępczą, **2** tylko boisko

sportowe, **5** salę gimnastyczną z boiskiem, **3** salę zastępczą z boiskiem, **19** szkół posiada zespół wychowania fizycznego z boiskiem i **3** zespół wychowania fizycznego bez boiska.

W szkołach posiadające zespoły wychowania fizycznego z czynnymi natryskami, dzieci i młodzież nie korzystają z natrysków po zajęciach WF, ponieważ przerwy międzylekcyjne są zbyt krótkie.

5.2. OCENA PRZEBIEGU WYPOCZYNKU DZIECI I MŁODZIEŻY

W 2021 r. funkcjonowało na terenie powiatu płońskiego **18** turnusów wypoczynku dzieci i młodzieży (2 wypoczynku zimowego i 16 wypoczynku letniego).

Skontrolowano **12** turnusów – nie skontrolowano **6** turnusów wypoczynku letniego.

W 2021 r. z wypoczynku zimowego w powiecie płońskim korzystało **57** uczestników półkolonii (wypoczynek w miejscu zamieszkania) .

W obiektach skontrolowanych w okresie lata w naszym powiecie wypoczywało **219** uczestników.

Wszystkie placówki spełniały podstawowe wymagania sanitarno-higieniczne.

W związku z epidemią COVID – 19 nadzór sanitarny ograniczał się do sprawdzania zabezpieczenia w środki do utrzymania higieny i dezynfekcji oraz przestrzegania wytycznych GIS, MZ i MEN dla organizatorów wypoczynku

Wypoczynek dzieci i młodzieży przebiegał bez zakłóceń. Nie wystąpiły zachorowania, wypadki i urazy.

WNIOSKI

W wyniku sprawowanego nadzoru nad placówkami nauczania i wychowania należy stwierdzić, że stan sanitarno – techniczny obiektów ulega stopniowej poprawie. Z korzyścią dla uczniów i przedszkolaków zmieniają się warunki pobytu dzieci i młodzieży w placówkach oświatowych poprzez dostęp do środków do utrzymania higieny osobistej, możliwość korzystania z ciepłych posiłków podczas pobytu w szkole, wyposażenie izb lekcyjnych w ergonomiczne meble i szafki do pozostawiania w szkole części podręczników i przyborów szkolnych.

W związku ze stanem epidemii nadzór w obszarze higieny dzieci i młodzieży w roku 2021 był bardzo ograniczony. Kontrole zgodnie z harmonogramem wykonane zostały w ograniczonym zakresie. Ponadto nadzorem objęto placówki wypoczynku letniego, których funkcjonowało mniej niż zwykle.

VI . HIGIENA PRACY

6.1. WARUNKI ŚRODOWISKA PRACY

Bieżący nadzór sanitarny sprawowany przez pion higieny pracy obejmował kontrolę przestrzegania przepisów m.in. z zakresu: bezpieczeństwa i higieny pracy w zakładach pracy, wykonywania badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy, oceny ryzyka zawodowego, przeprowadzania profilaktycznych badań lekarskich u zatrudnionych pracowników, występowania czynników lub procesów o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy, występowania szkodliwych czynników biologicznych w środowisku pracy.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Płońsku zgodnie z ustawą o Państwowej Inspekcji Sanitarnej sprawuje również nadzór nad:

- przestrzeganiem zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu środków zastępczych oraz prowadzi działania administracyjno-prawne mające na celu zmniejszenie dostępności środków zastępczych,
- przestrzeganiem przepisów z zakresu legalnego zastosowania nowych substancji psychoaktywnych,
- substancjami chemicznymi i ich mieszaninami, produktami biobójczymi, detergentami i prekursorami narkotyków kategorii 2 i 3.

W 2021 r. w ewidencji było **207** zakładów pracy zatrudniających ogółem 8123 pracowników. Przeprowadzono 37 kontroli w 34 zakładach zatrudniających 1004 osoby.

W czasie kontroli stwierdzano najczęściej następujące nieprawidłowości:

- brak wyników badań i pomiarów czynników szkodliwych występujących na stanowiskach pracy,
- brak lub niepełna ocena ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy,
- zły stan sanitarny i techniczny pomieszczeń pracy lub pomieszczeń higieniczno sanitarnych.

Warunki zdrowotne środowiska pracy ocenia się na podstawie wyników badań i pomiarów stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy. W 2021r. w oparciu o wyniki badań i pomiarów stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia występujących na stanowiskach pracy nie stwierdzono niebezpiecznych warunków pracy.

W oparciu o dane z lat ubiegłych liczba pracowników pracujących w przekroczeniach najwyższego dopuszczalnego natężenia hałasu wynosiła 40 , w tym w:

- 1 zakładzie produkującym żywność (PKD 10): 16 osób,
- 1 zakładzie branży metalowej (PKD 25): 6 osób,
- 1 zakładzie przetwórstwa warzyw (PKD 46): 18 osób.

Podejmowane działania przez pion higieny pracy miały na celu uzyskanie poprawy warunków pracy m.in. poprzez podjęcie działań zmierzających do obniżenia stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia na stanowiskach pracy. W zakładach, w których nie było możliwości technicznych powodujących obniżenie poziomu dźwięku poniżej obowiązującej normy pracodawcy opracowali i wdrożyli w życie program działań organizacyjno-technicznych zmierzających do ograniczenia narażenia na hałas. W czasie kontroli sprawdzano wprowadzenie w życie ww. programów.

W 2021 r. w ewidencji znajdowało się 12 zakładów, w których pracownicy pracują w narażeniu lub mają kontakt w środowisku pracy z czynnikami rakotwórczymi. Przeprowadzono 5 kontroli w ramach nadzoru nad czynnikami rakotwórczymi, nie stwierdzono nieprawidłowości.

Zakłady, w których występuje kontakt z czynnikami rakotwórczymi :

- 2 zakłady- kontakt - chromian (VI) potasu,
- 5 zakładów- kontakt- benzyna niskowrząca niespecyfikowana ,
- 2 zakłady – kontakt- formaldehyd,
- 1 zakład -krzemionka krystaliczna.

W trzech zakładach występuje narażenie na czynniki rakotwórcze – na promieniowanie jonizujące.

W 2021r. w ewidencji zakładów objętych nadzorem w zakresie czynników biologicznych grupy 2 i 3 znajdowało się **59** zakładów. W ramach nadzoru nad czynnikami biologicznymi występującymi w środowisku pracy przeprowadzono 4 kontrole w 4 zakładach pracy. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

W ramach realizacji zadań wynikających z art.23r ust. 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997r. – Prawo energetyczne w 2019r. w trakcie kontroli stacji paliw sprawdzano spełnienie następujących obowiązków: posiadania koncesji na obrót paliwami ciekłymi, wpisu do rejestru podmiotów przywożących oraz zgłoszenia do Prezesa URE infrastruktury paliw ciekłych. Kontrole przeprowadzono w 4 stacjach paliw, nieprawidłowości w tym zakresie nie stwierdzono.

W ramach prowadzonego nadzoru w kontrolowanych obiektach sprawdzano respektowanie ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami palenia tytoniu lub wyrobów tytoniowych.

W 2021r. w ewidencji obiektów wprowadzających do obrotu i stosujących substancje chemiczne i ich mieszaniny znajdowały się 144 obiekty. Przeprowadzono 21 kontroli w zakresie nadzoru nad chemikaliami (1 kontrola u formulatora, 4 kontrole u dystrybutorów i 16 kontroli u stosujących substancje chemiczne i ich mieszaniny). Nie stwierdzono nieprawidłowości.

W 2021 r. w ramach **nadzoru nad produktami biobójczymi** przeprowadzono 7 kontroli w zakresie stosowania i wprowadzania do obrotu produktów biobójczych. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

W 2021r. w ewidencji stosujących prekursorów narkotyków kategorii 2 i 3 znajdowało się 16 obiektów. Przeprowadzono 3 kontrole w zakresie stosowania prekursorów narkotykowych. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

W 2021r. nie prowadzono postępowań administracyjnych w sprawie podejrzenia wprowadzania do obrotu środków zastępczych przez osoby fizyczne. Nie stwierdzono istnienia punktów stacjonarnych (sklepów) wprowadzających do obrotu środki zastępcze.

W 2021r. kontynuowano współpracę z podmiotami leczniczymi w zakresie zgłaszania podejrzeń zatruców środkami zastępczymi. Nie było zgłoszeń podejrzenia zatrucia środkami zastępczymi wpływającymi z Samodzielnego Publicznego Zespołu Zakładów Opieki Zdrowotnej w Płońsku.

6.2. CHOROBY ZAWODOWE

Miernikiem zagrożeń zdrowotnych wynikających z warunków pracy jest liczba stwierdzonych chorób zawodowych.

Za chorobę zawodową uważa się chorobę, wymienioną w wykazie chorób zawodowych, jeżeli w wyniku oceny warunków pracy można stwierdzić bezspornie lub z wysokim prawdopodobieństwem, że została ona spowodowana działaniem czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy albo w związku ze sposobem wykonywania pracy.

W 2021r. wpłynęło 1 zgłoszenie podejrzenia choroby zawodowej. W wyniku prowadzonych postępowań wydano 2 decyzje o stwierdzeniu choroby zawodowej:

- 1 decyzja - przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy-
przewlekłe zapalenie okołostawowe barku,
  - 1 decyzja -przewlekłe choroby narządu głosu.
- Wydano również 2 decyzje o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej.

VII . ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

Stosownie do zapisów art. 3 pkt 2 oraz art. 10 ust 1 pkt. 3 ustawy z dnia 14 marca 1985r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Tekst jednolity Dz. U. z 2021r. poz. 195) wykonywano zadania z zakresu:

- 1) *uzgodnień projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz ustalanie warunków zabudowy i zagospodarowania terenu pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych dla zamierzeń mogących negatywnie wpływać na środowisko,*
- 2) *uzgodnień dokumentacji projektowej pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych dotyczących budowy oraz zmiany sposobu użytkowania obiektów budowlanych,*
- 3) *uczestniczenia w dopuszczeniu do użytku obiektów budowlanych.*

W ramach sprawowania nadzoru nad warunkami, w szczególności higieny środowiska oraz wypoczynku i rekreacji przy dokonywaniu uzgodnień, planów na podstawie Prawo ochrony środowiska w procesach inwestycyjnych na terenie powiatu płońskiego wydano:

Wydano **17 opinii** związanych z zagadnieniami strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, w tym:

12 – uzgodnień zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko,

5 – opinii projektów dokumentów wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.

Przedstawione opinie zawierały wszystkie niezbędne informacje oraz sposób ich realizacji. szczególną uwagę zwrócono na:

- ✓ ustalenia w zakresie ochrony środowiska – ochronę akustyczną,
- ✓ wymagania w zakresie zapewnienia odpowiedniej ilości i jakości wody, do celów zaopatrzenia ludności,
- ✓ wymagania ochrony zdrowia oraz bezpieczeństwa ludzi i mienia, a także osób niepełnosprawnych,
- ✓ wymagania ochrony środowiska, w tym gospodarowania wodami a także ochroną gruntów w tym dokładne określenie jakie należy spełnić uwarunkowania lokalizacyjne w celu realizacji przedsięwzięć wynikających z rozporządzenia
- ✓ wymagania ładu przestrzennego, urbanistyki, architektury,

- ✓ potrzeby interesu publicznego oraz potrzeby w zakresie infrastruktury,
- ✓ potrzeby obronności i bezpieczeństwa.

W ramach oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, wydano **79** opinii sanitarnych, w tym:

67 – opinii co do potrzeby przeprowadzania oceny oddziaływania na środowisko, a w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby – co do zakresu raportu oddziaływania na środowisko, które dotyczyły:

- ✓ budowy i przebudowy dróg,
- ✓ fotowoltaiki,
- ✓ stacji paliw,
- ✓ budynków inwentarskich,
- ✓ podział działek.
- ✓

10 – opinii w sprawie zakresu raportu o oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, które dotyczyły:

- ✓ fotowoltaiki,
- ✓ działalności przemysłowej
- ✓ budynków inwentarskich.

2 – opinii uzgadniających warunki realizacji przedsięwzięcia przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach

- ✓ fotowoltaiki,
- ✓ budynki inwentarskie,
- ✓ działalność przemysłowa

W ramach sprawowania nadzoru nad warunkami higieny, higieny środowiska, higieny pracy w zakładach pracy, higienicznych procesów nauczania i wychowania, higieny wypoczynku i rekreacji, warunkami zdrowotnymi żywności, żywienia i przedmiotów użytku, warunkami higieniczno - sanitarnym jakie powinny spełniać pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne i inne obiekty budowlane przy zajmowaniu stanowiska na wniosek organu administracji lub zainteresowanego podmiotu na poszczególnych etapach realizacji inwestycji w szczególności objętych nadzorem bieżącym przez PPIS w Płońsku wydano **55 opinie sanitarne** poprzez **opiniowanie projektów** budowlanych pod względem wymagań higieniczno-sanitarnych **w tym:**

- ✓ opinie sanitarne na temat obiektów przedszkolnych i szkolnych,
- ✓ opinii sanitarnych na temat obiektów związanych z żywnością i żywieniem,
- ✓ opinii dot. instalacji sanitarnych na temat projektów sieci wodociągowych
- ✓ opinii sanitarnych na temat różnych obiektów przemysłowo-usługowych,
- ✓ opinii na temat obiektów leczniczych,
- ✓ opinie dot. stacji paliw,
- ✓ opinii projektów dotyczących zmiany sposobu użytkowania.

W przypadku wystąpienia odstępstw od warunków technicznych projekt był odsyłany do WSSE w Warszawie za pośrednictwem PSSE w Płońsku bądź biuro projektowe w celu uzyskania niezbędnych pozwoleń.

Największą uwagę przy opiniowaniu projektów zwracano na to w jaki sposób przewidziano wentylację pomieszczeń, układ funkcjonalny, usytuowanie działki, przy projektach żywieniowych na drogi komunikacji.

Dział ZNS PPIS w Płońsku uczestniczył w dopuszczeniu do użytkowania **obektów** budowlanych.

W związku powyższym wydano **33 opinie** o braku sprzeciwu w dopuszczeniu do użytkowania obiektów budowlanych **dotyczących:**

- ✓ obiektów o różnym przeznaczeniu produkcyjno-usługowym,
- ✓ obiekty związane z obrotem żywności,
- ✓ obiektów związanych z edukacją tj. przedszkola, żłobki i pkt. szkolne, szkoły,
- ✓ obiekty związane z prowadzeniem domów opieki,
- ✓ gabinety związane z prowadzeniem działalności medycznej i estetycznej,
- ✓ obiekty OSP.

Szczególną uwagę podczas odbioru zwracano na zgodność odbieranego obiektu z założeniami projektowymi,

Ponadto weryfikacji poddawano:

- zatwierdzenie dokumentacji projektowej pod względem wymagań sanitarno-higienicznych,
- tam gdzie dotyczyło oceniano czy spełnione zostały wymagania zawarte w decyzji środowiskowej,

- wynik badania mikrobiologicznego wody,
- opinię kominiarską,
- wynik z badań skuteczności wentylacji mechanicznej,
- tam gdzie niezbędne pomiary z natężenia oświetlenia i hałasu
- sposób odprowadzania ścieków.

Udzielono tzw. „Milczące zgody” w 74 przypadkach w związku z zawiadomieniem o zakończeniu budowy

Wszystkie zgłoszone obiekty budowlane zostały odebrane. Wraz z ich odbiorem wystawiono decyzję płatniczą.

Wystosowano **17 różnych** pism (między innymi WSSE, Urzędów i klientów).

W sumie Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny rozpatrzył 275 spraw oraz wystawił 88 decyzji płatniczych.

Ponadto, pracownik ZNS doskonalił swoje umiejętności poprzez zdalny udział w szkoleniach organizowanych przez WSSE w Warszawie.

VIII. DZIAŁALNOŚĆ OŚWIATOWO-ZDROWOTNA i PROMOCJA ZDROWIA

Inspekcja sanitarna zgodnie z ustawą o PIS z dnia 14 marca 1885r inicjuje, prowadzi i koordynuje działania oświatowo-zdrowotne w celu kształtowania odpowiednich postaw i zachowań zdrowotnych zmierzających do poprawy zdrowia społeczności oraz pobudza aktywność społeczną do działań na rzecz własnego zdrowia.

Działania promocyjne były prowadzone w bardzo ograniczonym zakresie ze względu na wystąpienie pandemii koronawirusa. Część zajęć została przeprowadzona w formie on-line. Informacje uzyskano na podstawie sprawozdań przesłanych przez szkolnych koordynatorów działań.

Mimo utrudnień część zadań zostało przeprowadzonych wśród społeczności lokalnej w oparciu realizację interwencji programowych i nieprogramowych światowych , ogólnopolskich, wojewódzkich i powiatowych na wszystkich szczeblach nauczania i wychowania.

8.1 REALIZACJA INTERWENCJI PROGRAMOWYCH PROGRAMY OGÓLNOPOLSKIE

8.1.a „Trzymaj Formę!” – Ze względu na epidemie zakażeń koronawirusa XV edycja była zawieszona w realizacji działań w placówkach oświatowo wychowawczych .

DZIAŁANIA ANTYTYTONIOWE

Pracownicy inspekcji sanitarnej prowadzili stały monitoring miejsc wolnych od dymu tytoniowego w 171 zakładach pracy m.in. placówkach oświatowo-wychowawczych, zakładach pracy, użyteczności publicznej, służby zdrowia, gastronomii. Na terenie powiatu płońskiego respektowany jest zakaz palenia tytoniu w placówkach objętych Ustawą o ochronie zdrowia przed następstwami palenia tytoniu i wyrobów tytoniowych z dnia 9 listopada 1995r .

8.1.b. Program edukacyjny „Ars jak dbać o miłość „ (VIII edycja) był realizowany w ramach projektu *pt.*” Profilaktycznego programu w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych”

Celem programu było dotarcie z przekazem edukacyjnym do uczniów szkół ponadgimnazjalnych na terenie całego kraju i ograniczenie używania substancji psychoaktywnych przez młodzież w wieku prokreacyjnym.

Na terenie powiatu program realizowało 6 typów placówek ponadgimnazjalnych, w tym 2 zasadnicze szkoły zawodowe, 2 licea ogólnokształcące, 1 technika oraz 1 specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy.

W programie wzięło udział 698 uczniów. Program cieszył się zainteresowaniem.

W ramach programu nie zorganizowano ogólnopolskiego konkursu ph : „**Szkoła wolna od używek**” ze względu na sytuację epidemiologiczną .

8.1.d. Program „BIEG PO ZDROWIE” .

Celem programu było zwiększenie wiedzy i umiejętności uczniów na temat zdrowia w kontekście szkodliwości palenia papierosów. Przekazane informacje programowe powinny mieć wpływ na zmianę norm społecznych na obecnych i potencjalnych przyszłych palaczy, poprzez sprawienie, że wyroby tytoniowe będą mniej pożądanymi, mniej akceptowanymi i mniej dostępnymi.

Na terenie powiatu płońskiego pilotaż został przeprowadzony w 12 placówkach szkolnych. Ogółem wzięło w nim udział 205 uczniów i 186 rodziców .

Działania były prowadzone wśród uczniów w formie on-line.

8.2.f. Program skąd się biorą produkty ekologiczne

SKĄD SIĘ BIORĄ
produkty
EKOLOGICZNE

Główny Inspektor Sanitarny wraz z Ministrem Rolnictwa i Rozwoju Wsi podpisali Porozumienie o współpracy w zakresie promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej

w placówkach przedszkolnych poprzez realizację ogólnopolskiego programu edukacyjnego pt: **” SKĄD SIĘ BIORĄ PRODUKTY EKOLOGICZNE „**..

Głównym celem programu jest zwiększenie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych od najmłodszych lat. Program kierowany jest do dzieci w wieku 5-6 lat w przedszkolach, nauczycieli, rodziców i opiekunów.

Zainicjowano program wszystkim placówkom przedszkolnym na terenie powiatu, z czego do pilotażowej edycji zgłosiło się 9 placówek przedszkolnych z czego 7 zrealizowało zagadnienia programowe .

Ogółem wzięło udział 281 osoby w tym dzieci i rodzice.

PROGRAMY WOJEWÓDZKIE

8.2.a. Program . „Wybierz życie – Pierwszy krok” , którego celem jest *obniżenie wskaźnika umieralności kobiet z powodu raka szyjki macicy oraz podniesienie poziomu wiedzy Polek na temat przyczyn jego występowania i możliwości jego rozwoju .*

Program realizowany był w 3 szkołach średnich, przy wykorzystaniu materiałów edukacyjnych, filmu oraz ulotek i zakładki dla uczniów .

Działania były prowadzone wśród 496 uczniów

8.2.b ZDROWE PIERSI SĄ OK !

program edukacyjny w zakresie profilaktyki raka piersi

Aspekty, które interesują młodzież w zakresie profilaktyki raka piersi, nie są związane z informacjami typowo medycznymi, takimi jak: dane statystyczne dot. zachorowalności i umieralności na raka piersi, przebiegu choroby czy terminologii medycznej. To, co wzbudza

ciekawość młodych ludzi, związane jest z prawidłową pielęgnacją biustu, z odpowiednim doбором biustonosza, z różnicami w budowie piersi oraz z nauką samobadania piersi.

Cele główne programu to:

* Kształtowanie wśród uczennic szkół ponadgimnazjalnych nawyku pielęgnacji piersi i dbania o nie

* Budowanie świadomości dotyczącej dbania o zdrowe piersi wśród uczniów oraz osób z ich najbliższego otoczenia

W szóstej edycji programu wzięło udział 4 placówki średnie . Edukacją objęto 532 uczniów .

Należy zauważyć , że liczba odbiorów w w/w programach utrzymuje się na stałym poziomie . Szkolni koordynatorzy informują, że w/w programy są ciekawe, potrzebne jednak brak czasu na jego realizację wynika z dużego obłożenia placówek szkolnych wieloma innymi zadaniami.

8.2.c ZNAMIE, ZNAM JE.

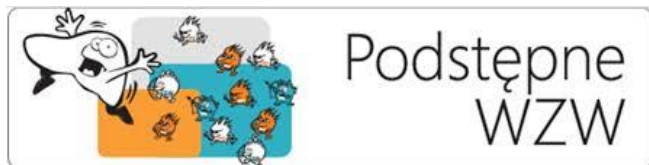
Głównym celem programu było i jest upowszechnienie wśród młodzieży wiedzy z zakresu profilaktyki czerniaka , a w szczególności wiedzy nt. czynników ryzyka zachorowania na czerniaka, uświadomienie zagrożeń i zasad profilaktyki oraz wartości odpowiednich postaw i zachowań.

Do programu przystąpiły 5 placówek ponadpodstawowych w tym 1 specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy. Program przeprowadzono wśród 916 uczniów .

Program był realizowany w formie on-line.

Drugi program to:

8.1.d. PROGRAM „PODSTĘPNE WZW” .

Program z zakresu profilaktyki wirusowego zapalenia wątroby, którego celem jest przekazanie wiedzy na temat wzw typu B i C , ryzyka zakażenia, uświadomienia zagrożeń i pobudzenie do refleksji nad odpowiedzialnością w zakresie własnych zachowań

zdrowotnych oraz kształtowanie postawy tolerancji i zrozumienia wobec osób zakażonych.

Do programu przystąpiły 3 placówki w tym 1 specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy .
Ogółem 273 uczniów .

Zajęcia były realizowane w formie on-line.

PROGRAMY POWIATOWE

Poniżej opisane 3 programy to kolejna propozycja inspekcji sanitarnej w realizacji działalności edukacyjnej dotyczącej profilaktyki antytytoniowej. Po programie „CZYSTE POWIETRZE WOKÓŁ NAS „ realizowanym wśród dzieci 5-6 letnich następnym jest PROGRAM NIE PAL PRZY MNIE PROSZĘ dla klas I-III oraz PROGRAM ZNAJDŹ WŁAŚCIWE ROZWIĄZANIE dla najstarszych klas szkoły podstawowej.

8.3.a. Program „CZYSTE POWIETRZE WOKÓŁ NAS .

Od wielu lat program cieszy się dużym zainteresowaniem wśród dzieci i ich rodziców, opiekunów. Działania programowe przeprowadzono w 26 placówkach szkolnych tj. w 17 oddziałach „0” i 9 przedszkolach.

Celami programu były:

- 1. Wzrost kompetencji rodziców w zakresie ochrony dzieci przed ekspozycją na dym tytoniowy.*
- 2. Zwiększenie umiejętności dzieci w zakresie radzenia sobie w sytuacjach, gdy przebywają w zadymionych pomieszczeniach lub, gdy dorośli palą przy nich tytoń.*

Ogółem w programie uczestniczyło **651** dzieci w wieku 5-6 lat i **140** ich rodziców .

Ze względów bezpieczeństwa dzieci nie uczestniczyły w happeningu ulicami miasta Płońska.

Program był realizowany przez szkolnych koordynatorów w także w formie on line.

8.3.b. Program „NIE PAL PRZY MNIE PROSZĘ”

Celem programu było uporządkowanie i poszerzenie wiedzy na temat zdrowia oraz wykształcenie u dzieci świadomej umiejętności radzenia sobie w sytuacjach, gdy inne osoby palą w ich obecności.

Odbiorcami programu byli uczniowie klas I- III szkół podstawowych oraz ich rodzice. Do programu przystąpiło **20** szkół podstawowych, a w programie uczestniczyło **ogółem 1056 osoby w tym 303 rodziców**.

8.3.c. Program „ZNAJDŹ WŁAŚCIWE ROZWIĄZANIE”.

W roku sprawozdawczym czwartym programem nikotynowym był program „**ZNAJDŹ WŁAŚCIWE ROZWIĄZANIE**”, kierowany do starszej społeczności szkolnej tj. uczniów klas V-VIII szkół podstawowych.

Celem jest zapobieganie paleniu tytoniu wśród młodocianych uczniów.

W XI edycji programu wzięło udział 6 placówek szkolnych, w której wzięło udział **489** uczniów i **214** rodziców.

Podsumowując prowadzenie działań nikotynowych można zauważyć, że prowadzimy edukację dzieci i młodzieży na wszystkich szczeblach kształcenia. Efektem jest wzrost wiedzy dzieci i młodzieży na temat szkodliwości palenia, dymu tytoniowego oraz e-papierosów. Z relacji szkolnych koordynatorów efektem działań jest ograniczenie palenia papierosów przez rodziców i członków ich rodzin w otoczeniu dzieci i osób niepalących.

8.3.d. PROGRAM KLESZCZ MAŁY CZY DUŻY NIC DOBREGO NIE WRÓŻY

Głównym celem było zmniejszenie liczby zachorowań na choroby przenoszone przez kleszcze na człowieka – kleszczowe zapalenie opon mózgowych i mózgu oraz boreliozę . Program był realizowany w **15 szkołach podstawowych** w którym wzięło udział **924** uczniów i rodziców .

W roku 2021 nie prowadzono konkursu na prezentację multimedialną , ze względu na realizację nauki zdalnej.

8.3.e. PROGRAM CHROŃ SIĘ PRZED KLESZCZAMI WSZYSTKIMI SPOSOBAMI

W 2021 roku realizowano program kierowany do dzieci z przedszkoli i uczniów szkół podstawowych.

Celami programu było przede wszystkim podniesienie poziomu wiedzy chorobach odkleszczowych, poznanie sposobów zapobiegania chorobom odkleszczowym oraz uświadomienie wagi problemu ugryzień przez kleszcze.

Program realizowało **30** placówek przedszkolnych. Ogółem wzięło udział- **1689 osób**.

Programy edukacyjne dotyczące profilaktyki p/ kleszczowej od kilku lat cieszą się dużym zainteresowaniem i warto je prowadzić na poziomie powiatowym .

8.3. REALIZACJA INTERWENCJI NIEPROGRAMOWYCH

Działania były w bardzo ograniczonej formie. Nie prowadzono działań związanych z:

- Światowym Dniem Zdrowia
- Światowym Dniu Rzucenia Palenia

Skupiono się na działaniach m.in.

8.3.a BEZPIECZNY wypoczynek ferie i wakacje , których *celem było przekazanie istotnej wiedzy o różnorodnej tematyce w tym dotyczącej uzależnień i zażywania środków zastępczych oraz profilaktyki covidowej* .

Grupą docelową byli organizatorzy i uczestnicy wypoczynku zimowego i letniego oraz społeczność szkolna .

Akcję rozpropagowano przekazując materiały edukacyjne-ulotki, linki tematyczne będące na stronach internetowych działań prozdrowotnych o różnorodnej tematyce wśród 11 organizatorów oraz 655 uczestników wypoczynku zimowego i letniego.

8.3.b.Światowy Dzień bez Tytoniu

Wystosowano pisma PPIS w Płońsku inicjujące akcję w zakresie prowadzonych działań profilaktycznych mających na celu przekazanie niezbędnej wiedzy na temat szkodliwego wpływu dymu tytoniowego na zdrowie człowieka. Tegoroczne hasło - „**Rezygnujący są zwycięzcami**”, Działaniami objęto 349 osób z różnych instytucji w tym placówek oświatowo-wychowawczych wszystkich szczebli.

8.3.c Profilaktyka covidowa

W 2021 roku działania były realizowane poprzez przekazywanie linków tematycznych dotyczących przeprowadzenia działań profilaktycznych w zakresie covid-19 wśród uczniów wszystkich rodzajów placówek oświatowo-wychowawczych oraz społeczności lokalnej . Zachęcano do szczepień zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Zdrowia. Ogółem objęto działaniami 6723 osoby.

Wniosek :

Powyższa informacja dotyczy tylko wybranych działań profilaktycznych w bardzo zawężonym zakresie z powodu pandemii zakażeniami koronawirusem , które były realizowane przez inspekcję sanitarną. Inne działania są realizowane akcyjnie a dotyczyły m.in. chorób zakaźnych, zdrowego stylu życia .

Oferta działań obejmuje wszystkie środowiska społeczności lokalnej a w szczególności dzieci i młodzieży.

Wszystkie programy są oprzyrządowane w poradniki w których znajdują się gotowe scenariusze zajęć.

W dalszym ciągu problem stanowi brak dodatkowych gadżetów, które by można przekazać dzieciom uczestniczącym w programie.

W dalszym ciągu podziękowania należą się Dyrektorom placówek szkolno-wychowawczych w tym w szczególności szkolnym koordynatorom- realizatorom programów, którzy dobrowolnie- dodatkowo realizowali on-line działania profilaktyczne proponowane przez inspekcję sanitarną.

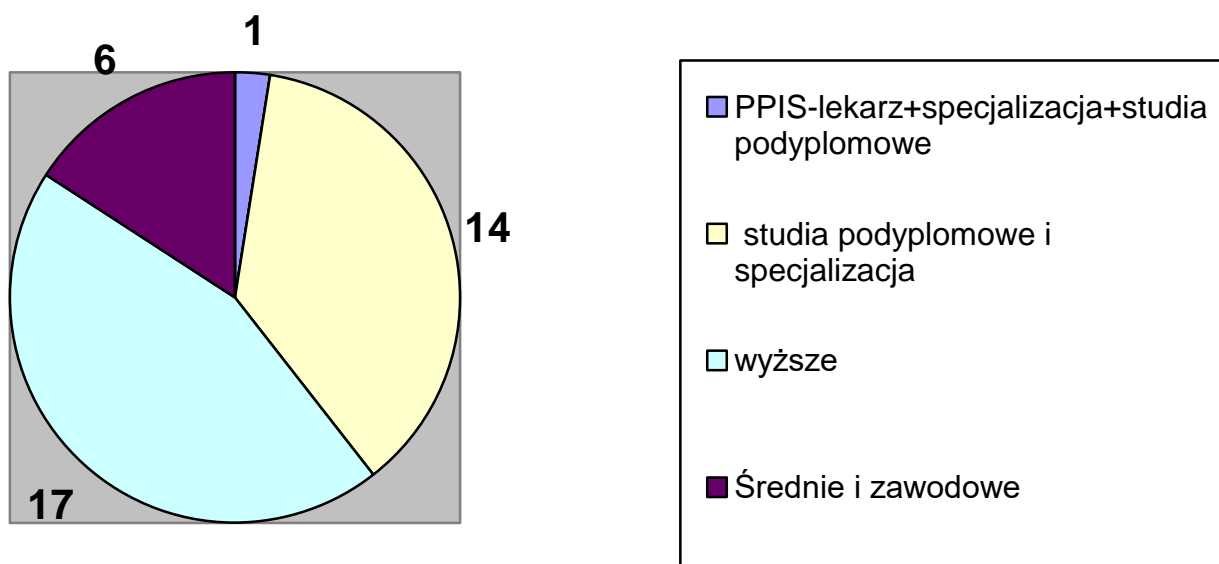
PODSUMOWANIE

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Płońsku realizuje zadania statutowe, w tym sprawuje nadzór sanitarny na terenie powiatu płońskiego przy pomocy podległej mu Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej. Upoważnia podległy personel Stacji do wykonywania w jego imieniu czynności w ramach bieżącego i zapobiegawczego nadzoru sanitarnego, zapobiegania i zwalczania chorób zakaźnych oraz prowadzenia działalności oświatowo-zdrowotnej.

W Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Płońsku na koniec grudnia 2021r zatrudnionych było ogółem **25** pracowników:

- **1** państwowy powiatowy inspektor sanitarny, pełniący funkcję dyrektora placówki – lekarz medycyny specjalizacja- epidemiologii.
- **17** pracowników z wykształceniem wyższym, w tym 15 pracowników komórek merytorycznych i 1 księgowość w tym 14 pracowników posiadających studia podyplomowe i specjalizacje
- **6** pracowników kształceniem średnim i zawodowym
- **1** pracownik będący na stażu pomocny do realizacji zadań związanych z Covid-19.

Wykształcenie pracowników PSSE w Płońsku

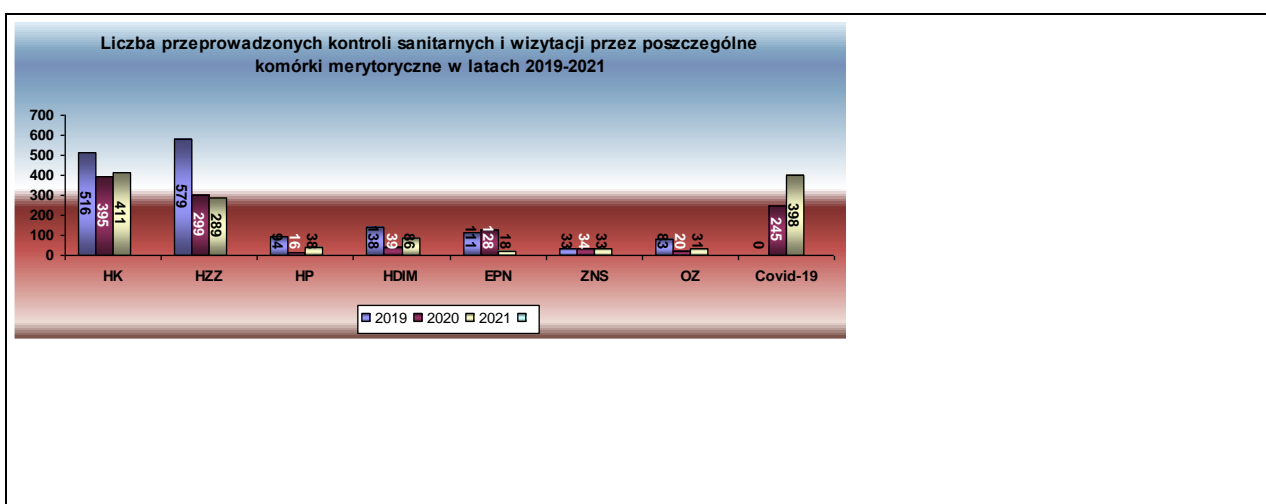
Zatrudnienie w Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Płońsku w rozbiu na poszczególne komórki merytoryczne zatrudnienie przedstawiało się następująco :

- sekcja epidemiologii (EPN)– 4 osoby
- sekcja żywności i żywienia oraz przedmiotów użytku (HZZ)– 4 osób, w tym 1 osoba na urlopie macierzyńskim
- stanowisko ds. higieny pracy (HP)– 2 osoby
- stanowisko ds. higieny komunalnej (HK) – 3 osoby
- stanowisko ds. oz i pz (OZ)– 1 osoba
- stanowisko ds. higieny dzieci i młodzieży (HDiM) – 1 osoba
- stanowisko ds. zapobiegawczego nadzoru sanitarnego (ZNS)– 1 osoba
- pracownicy administracji i obsługi – 7 osób

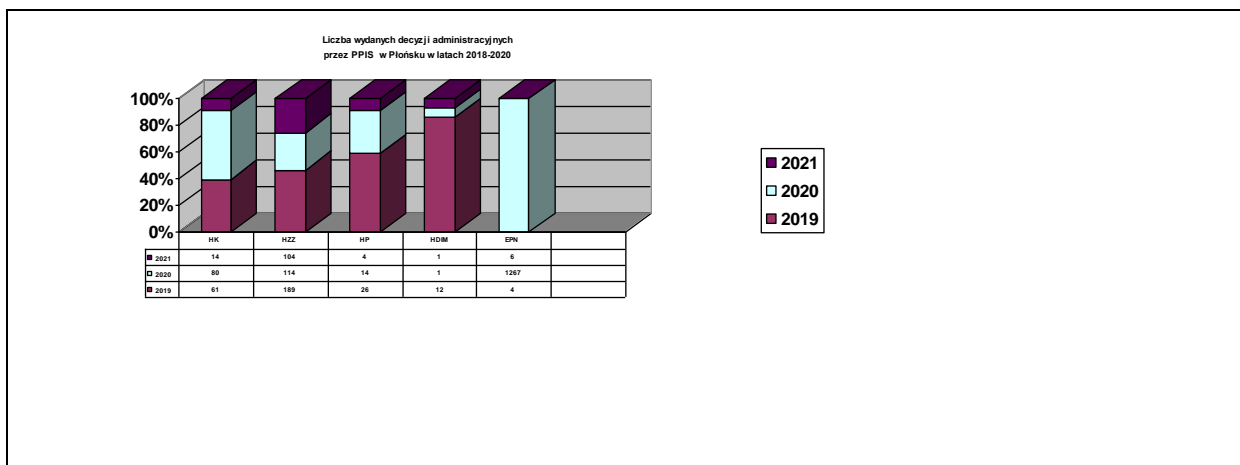
Pracownicy podnoszą swoje kwalifikacje niezbędne do wykonywania pracy na poszczególnych stanowiskach. Uczestniczą systematycznie w naradach szkoleniowych w Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Warszawie oraz szkoleniach wewnętrznych i zewnętrznych o tematyce odpowiadającej zakresowi działania stacji.

Działalność kontrolno- represyjna

W 2021 roku w porównaniu do roku 2020 działalność kontrolno-represyjna uległa zmniejszeniu. W ramach bieżącego i zapobiegawczego nadzoru sanitarnego przeprowadzono ogółem 912 kontrole sanitarne we wszystkich typach obiektów i 379 kontroli związanych z przestrzeganiem obostrzeń covidowych.

Postępowanie administracyjne prowadzone przez poszczególne komórki merytoryczne przedstawia rycina poniżej. Najwięcej postępowań prowadzonych było w obiektach żywnościowo-żywnościowych.

Ogółem w 2021r wydano **238** decyzje administracyjne merytoryczne oraz **215** decyzje płatnicze. W porównniu do roku ubiegłego osoby będące na kwarantannie otrzymywały decyzje PPIS w Płońsku . W związku ze zmianą przepisów zaniechano tego obowiązku

W 2021 roku nałożono ogółem **24** mandaty karne na kwotę **5100** złotych, w tym 9 mandatów o wartości 1200 złotych w zakresie przestrzegania zasad przestrzegania ograniczeń, nakazów i zakazów związanych z wystąpieniem epidemii.

WNIOSKI

Misją inspekcji sanitarnej jest bezpieczeństwo zdrowotne każdego obywatela . Aby było to możliwe należy sprawnie identyfikować i szacować zagrożenia przez skoordynowanie pracy nadzoru i przeprowadzanie kontroli służących zapobieganiu wszelkim zagrożeniom fizycznym, chemicznym i biologicznym przy zachowaniu i wzmacnianiu zdrowia społeczeństwa.

W roku 2021 w dalszym ciągu działania pracowników stacji były ukierunkowane na pomoc w sekcji epidemiologii w zakresie opracowywania zakażeń koronawirusem wśród społeczności lokalnej. To bardzo obciążało zarówno fizycznie jak i psychicznie pracowników. Problemy z jakimi spotykali się przeprowadzając wywiady epidemiologiczne z osobami chorymi jak i członkami ich rodzin miały bardzo duży negatywny potencjał emocjonalny. Dowiadywali się o covidowej chorobie i jej objawach, sytuacji domowej, zachowań członków rodziny wobec siebie będących na kwarantannie. Wiele osób informowało nas o zgonach osób bliskich co jeszcze bardziej obciążało stan psychiczny naszych pracowników.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny i pracownicy stacji odbierali telefony z bardzo nieprzyjemnymi, ubliżającymi, zastraszającymi słowami kierowanymi od osób które nie chciały lub nie mogły pogodzić się z nałożeniem kwarantanny czy izolacji domowej.

Liczba dodatkowych zadań zwiększała się z powodu pomocy stacjom ościennym w opracowywaniu ognisk epidemicznych w ramach „Wirtualnej Stacji” w nowym systemie SEPIS.

Mam nadzieję, że sytuacja epidemiologiczna w 2022 r ulegnie poprawie zważywszy na stan przechorowania większej ilości osób na terenie powiatu jak również coraz większą ilość osób zaszczepionych i wyrażających chęć zaszczepienia się przeciwko covid-19 .

Raport zawiera dane statystyczne wraz z omówieniem najistotniejszych zagadnień z zakresu stanu sanitarnego nadzorowanych obiektów na terenie powiatu płońskiego oraz prowadzonej działalności oświatowo-profilaktycznej.

Wnioski zawarte w tekście mają charakter przejściowy.

Przedstawiona w niniejszym opracowaniu szczegółowa informacja na temat stanu sanitarnego powiatu płońskiego powinna zostać wykorzystana w celu podjęcia działań na rzecz poprawy zdrowia publicznego jego mieszkańców.